

EU:N SUUNTA JA KIPUPISTEET

KOKOOMUSNUORTEN
EUROVAALIPAMFLETTI

KOKOOMUSNUORET

EU:N SUUNTA JA KIPUPISTEET

– KOKOOMUSNUORTEN EUROVAALIPAMFLETTI

© KOKOOMUKSEN NUORTEN LIITTO 2024

EDITOINTI: TUPAMÄKI, BINGA
TOIJALA, NIKLAS

SISÄLTÖ: AUVINEN, ANNA-KAISA
KANNIAINEN, VESA
KORHOLA, EIJA-RIITTA
KOSKENKYLÄ, HEIKKI
MYKKÄNEN, KAI
PEKKARINEN, MAURI
ROMAKKANIEMI, JUHO
SASI, KIMMO
TUPAMÄKI, BINGA
VALTONEN, ELINA
VÄISÄNEN, PEKKA

TAITTO: TOIJALA, NIKLAS

ISBN 978-952-94-8941-1 (PEHMEÄKANTINEN)

ISBN 978-952-94-8942-8 (PDF)

1. PAINOS

SISÄLLYS

-
- 4 Seuraavissa eurovaaleissa on kyse visioinnista**
Binga Tupamäki
- 10 Uusi suunta EU:lle – paluu vapauden unioniksi**
Kimmo Sasi
- 18 Miten EU pilattiin – tarkkailijan näkemyksiä vallasta, vastuusta ja ideologisoitumisesta**
Eija-Riitta Korhola
- 24 EU:n talouden tulevaisuus – haasteita riittää**
Vesa Kanninen ja Heikki Koskenkylä
- 32 Euroopan unioni suuren suomalaisyrityksen näkökulmasta**
Anna-Kaisa Auvinen
- 38 Voiko EU vauhdittaa yritysten kilpailukykyä ja kasvua?**
Juho Romakkaniemi
- 44 Euroopan unioni on kehittynyt kriisiensä kautta – onko näin enää jatkossa?**
Pekka Väisänen
- 50 Kohti vahvempaa ja laajempaa unionia**
Elina Valtonen
- 54 Suomen tavoitteena fiksumpi eurooppalainen energia- ja ilmastopolitiikka**
Kai Mykkänen
- 58 Suomen oltava aktiivinen ja rohkea EU:ssa**
Mauri Pekkarinen

SEURAAVISSA EUROVAALEISSA ON KYSE VISIOINNISTA

Binga Tupamäki

Kokoomuksen Nuorten Liiton puheenjohtaja

Binga Tupamäki on Kokoomusnuorten puheenjohtaja ja oikeustieteen maisteri. Hän toimii Kauniaisissa kaupunginvaltuutettuna ja kokoomuksen puoluehallituksen jäsenenä. Tupamäki on toimittanut tämän julkaisun keskustelun herättäjäksi vuoden 2024 eurovaaleja varten.

MISSÄ EU, SIELLÄ ONGELMA. Tämä populistinen heitto on jäänyt elämään omaa elämäänsä. Lausahdus paljastaakin syvemmän epäluulon ja tyytymättömyyden, joka velloo monien keskuudessa. EU ei tarjoakaan pelkkää ruusuista tietä sisämarkkinoiden vapauteen ja globaalille kaupankäynnille. Sen piikit pistelevät alueen taloudellisissa haasteissa, poliittisessa eripuraisuudessa sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

Kyseinen **Timo Soinin** tunnetuksi tekemä sanonta ei silti kuvasta kansan syviä rivejä. Viimeisimmän Eurobarometrin mukaan noin puolella suomalaisista on positiivinen vaikutelma EU:sta. Vain kymmenesosa suhtautuu unioniin kielteisesti. Yleisesti siis EU:n hyödyt ovat voittaneet sen negatiiviset puolet myös mielikuvien taistelukentillä.

Ei ole kuitenkaan viisasta jättää asioita sen varaan, että enemmistö kokee asioiden menevän suhteellisen hyvin. Hedelmällinen keskustelu sijaitseekin EU:n kipupisteissä, sillä jostain epäonnistumisesta se tyytymättömyydskin kumpuaa. Monen eri toimijan näkökulma EU:sta on muuttumassa vapauden liitosta sääntelyn keskukseksi. Mikäli haluamme vahvemman ja pitkäikäisemmän unionin, tämä suunta pitää kääntää.

KIRJOITTAJISTA JA TEEMOISTA

Olen pyytänyt tähän julkaisuun kirjoittajia yhteiskunnan eri osa-alueita. Tarkoituksena on kartoittaa kokeneiden toimijoiden näkemystä EU:n tulevaisuudesta ja sen suurimmista kysymysmerkeistä. Kaikkia kirjoittajia yhdistää perinpohjainen EU-myönteisyys, mutta samalla myös realistinen ote unionin haasteista.

Pamfletin toimittamisessa heräsi esiin mielenkiintoinen seikka. Vaikka annoin tarkoituksella jokaiselle verrattain vapaat kädet kirjoittaa, keskeisiksi puheenaiheiksi muodostui silti omaehtoisesti kaksi selkeää asiaa: huoli EU:n liiallisesta sääntelystä sekä suuremman vision puute.

Kimmo Sasi pohtii johdannossaan loistavasti, että kaikista EU:n tulevaisuusseminaaareista huolimatta visio EU:n tulevaisuudesta on kadoksissa. EU hyväntahtoisuudessaan haluaa olla kaiken hyvän puolella, mutta sillä ei ole kykyä tehdä vaikeita päätöksiä.

Kansalaiset janoavat metatason keskustelua EU:sta ja sen missiosta. Kysy-

mys ei enää olekaan se, että miten EU voisi auttaa tietyissä tilanteissa, vaan että kannattaako sen yrittää puuttua suurin osaan tilanteista lainkaan. Joskus epämääräinen puuhastelu voi osoittautua haitallisemmaksi kuin tekemättä jättäminen. Tätä dilemmaa **Eija-Riitta Korhola** raottaa kirjoituksessaan EU:n hallinnon kompastumisista.

Kun mietitään visioita, tulisi olla selvää, että EU:n ydintä on talousliitto. Ilman vakaata taloutta meillä ei ole pitkäkestoista unioniakaan. **Vesa Kanninen** ja **Heikki Koskenkylä** kirjoittavat laahaavan talouden tuomisesta esteistä EU:n laajentumiselle. Ajatukset EU:n tulevaisuudesta pitäisi pohjautua enemmän realistisiin lukuihin kuin juhlapuheiden luomaan fiilikseen – ja tällä hetkellä kehityssuunta ei ole lainkaan meidän puolellamme. Kiinan kasvu oli viime vuonna 5,2 %, USA:n 5,1 %, Venäjän 2,8 % ja EU:n 0,5 %. EU ei ole nykyisellä taktiikallaan nousemassa suurten talousalueiden aatelistoon.

Taloustieteen ammattilaisten nostoja konkretisoi Valion yhteiskuntasuhdejohtajan, **Anna-Kaisa Auvisen**, puheenvuoro. Poliittiset päätökset, tai pelkästään niiden suunnittelu, eivät ole koskaan ilmaisia. Yritykset seuraavat tarkkaan Brysselin ilmapiiriä ja joutuvat punnitsemaan investointiensä riskejä jatkuvasti. Mitä vähemmän yksityiselle sektorille annetaan vapautta toteuttaa, sitä enemmän kustannuksia ja jäykkyyttä se luo EU:n taloudelle.

Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja **Juho Romakkaniemi** hahmottaa EU:n keskeiseksi tehtäväksi huolehtia eurooppalaisten yritysten kilpailukyvyistä. Valitettavasti edellisen komission kausi ei tässä ole kovin onnistunut. Yritysten liialliset raportointivelvoitteet tulisi karsia, ja vihreässä siirtymässä pitäisi ottaa aiempaa paremmin huomioon teollisuuden kilpailukyky. Tästä suunnanmuutoksesta on komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen (EPP) puhunutkin päättäväisesti. Siksi seuraavat eurovaalit ovat ratkaisevia; EPP:n ja oikeistoryhmittymien vahvistuessa muutos on mahdollinen.

Pekka Väisänen puolestaan osuu kirjoituksessaan oikeaan muistuttamalla meitä siitä, että EU on edennyt kriisien, ei julistustensa kautta. Toisen maailmansodan jälkeen syntyneet EU:n prototyypit eivät olleet erityisen visionäärisiä hankkeita, vaan EU syntyi pragmaattiselle tarpeelle yhdistää läheisiä talousalueita yhteisiksi sisämarkkinoiksi. Tämä on myös se osa-

syy, miksi EU on hukassa suurissa kysymyksissä koskien ulkopoliittikkaa ja sosiaalista yhdentymistä. Ukrainan sota ja sen jälleenrakentaminen ovat tulitestejä EU:n luonteen vahvuudesta. Kriisit muokkaavat jälleen ker-
ran EU:n sulautumisen tapaa.

Ulkoministeri **Elina Valtonen** ja ympäristö- ja ilmastoministeri **Kai Mykkänen** ovat kirjoittaneet EU:n suunnasta virkojensa näkökulmista. Molemmilla sektoreilla nimenomaan vakaan talouden rooli mahdollistajana toistuu. Mikäli haluamme laajentua geopolittisesti tai sitten taloudellisesti, on meidän huolehdittava omista edellytyksistämme.

Pamfletin päättäjäksi on otettu EPP-kehän ulkopuolelta **Mauri Pekkarisen** ajatuksia EU:sta. Hän on toiminut jäsenyysneuvotteluissa ministerinä, sittemmin EU:n ministerineuvoston jäsenenä eri kokonpanoissa ja viimeksi meppinä. Kirjoitus varoittaa EU:n tulonsiirtounionikehityksestä ja puolustaa samoja vapaan markkinatalouden linjoja, jotka ovat kokoomuslaisen ajattelun ytimessä. Perusperiaattemme eivät EU-areenoilla ole toisistaan kaukana. Tulevaisuutta silmällä pitäen meidän on etsittäväkin aatteellisia liittolaisia.

VISIOINTI ON PRIORISOINTIA

Palaan vielä käsittelemään pamfletin kirjoittajien yhteistä halua luoda visio EU:lle. Arvelen, että se paljastui suosituimmaksi ratkaisuehdotukseksi syystä: vision vaatiminen on helppoa. Vision tekeminen sen sijaan on yleensä hyvinkin epämääräistä. Erityisesti, jos osapuolina on sekalainen seurakunta erilaisia poliittisia aatteita ja eri maiden kulttuureita.

Pahoittelut pessimismistäni, mutta yleensä visiointi on yhtä tyhjän kanssa. Olen nähnyt monta visiokirjoitusta, jotka ovat osoittautuneet lähinnä utopiahömpötykseksi. Ei ole kovinkaan vaikeaa linjata, että kaikilla pitäisi mennä hyvin, talous kasvaa kaupankäynnillä ja ilmastomuutos torjutaan kunnianhimoisilla tavoitteilla. Olemme kaikki näistä asioista samaa mieltä. Se onkin ainoa asia, mitä yhteisiin papereihin uskalletaan painaa.

Aidot vastaukset EU:n suunnasta syntyvät vain EU:n kipupisteitä hahmottamalla. Onnistuneen vision tekeminen tarkoittaa, että valitsemme jonkun poliittisen linjan toisen edelle. Yksinkertaistetusti meidän tulee kysyä itseltämme: mitä me haluamme priorisoida?

Esimerkiksi ristiriita EU:n talouden kestävydestä ja EU:n geopoliittisesta laajenemisesta on tällainen kipupiste. On houkuttelevaa sanoa, että Ukrainalla on paikka joka tapauksessa EU:ssa, mutta kauhean vaikeaa myöntää, millaisia seurauksia sillä olisi taloudellisesti EU:lle. Kansalaisten on oltava tietoisia tästä valinnasta: haluammeko siis priorisoida taloudellista vai geopoliittista yhtenäisyyttä? Emme voi kaupata kaikkia hyviä asioita ikään kuin ne olisivat samaan aikaan saatavilla.

Vision pitäisi ensinnäkin olla sellainen, joka kestää aikakausien yli. Tällä hetkellä meitä ymmärrettävästi puhuttaa eniten turvallisuuspolitiikka ja Venäjän hyökkäyssota. Kuitenkin suuret poliittiset päätökset eivät saa olla ajassa taipuvaisia. On etsittävä jotain kestävämpää periaatetta, jotta emme vain törmäile sokeina kriisistä toiseen.

Libertaarimainen ja oikeistolainen visio olisi mahdollisimman laaja EU alueellisesti, mutta erittäin suppea EU hallinnollisesti. Meillä tulisi olla erittäin tiukat rajat sille, mitä EU saa tehdä. Jäsenmaiden tulisi käytännössä luoda säännöt EU:n sääntelylle. Tätä vasten sosiaalipoliittisesti harmonisoidun EU:n etu olisi alueellisesti nirsompi EU. Tässä vaihtoehdossa sääntelyn rajoittamisen sijaan ensisijaisesti punnitaan, ketkä olisivat valmiita astumaan EU:n tiukan sääntelyn piiriin.

Tämän pamfletin tarkoitus ei ole tarjota valmista vastausta tällekin kysymykselle EU:n visiosta. Pelkästään kyseisen puheenaiheen esille tuomisessa riittää keskusteltavaa. Samankaltaisia priorisointikysymyksiä on lukuisa määrä jonossa, suurimpina tietysti ilmasto- ja ympäristöasiat sekä sisämarkkinoiden valtiontukikeskustelu. Kaikissa tulee ilmi se sama tarve miettiä, millaista EU:ta olemme muovaamassa uusilla päätöksillä.

Emme voikaan olettaa, että poliitikot kunnioittaisivat jotain oletettua EU:n perustehtävää. EU:n perustehtävä ymmärretään eri puolilla Eurooppaa ja poliittista nelikenttää hyvin eri tavoin. Joillekin EU:ssa kyse on sisämarkkinoista, toisille solidaarisuudesta. Ehkä joillekin EU:n ydin voi olla oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet tai yhteiseurooppalainen identiteetti. Visio vaatii sen, että ajatukset EU:n periaatteista laitetaan järjestykseen ja siihen poliittiset tahot ovat valmiita sitoutumaan.

Kokoomusnuoret painottaa sekä kotimaan että EU:n politiikassa talouden ja vapauden merkitystä ihmisten hyvinvoinnille. Näin ollen Kokoomus-

nuorten suosima visio suuntautuu luonnollisesti vahvojen ja vapaiden sisämarkkinoiden puolelle, mikä taas puoltaisi muilla sektoreilla pienempää EU:n roolia tai julkista valtaa ylipäätään. Myös tämän pamfletin kirjoitukset ovat yhdessä linjassa sen kanssa, että vain vakaa talous voi olla yhtenäisen unionimme perusta – kaikki alkaa siitä.

Visiointi on myös priorisoinnin lisäksi politiikkaa. Oikeastaan se on erottamaton osa tärkeää politikointia. On tärkeää korostaa, että seuraavissa eurovaaleissa oikeistoryhmien voitto voisi viedä parlamenttia ja komissiota sellaista visiota kohti, jossa talouskeskeinen ajattelu nähdään kaiken hyvinvoinnin mahdollistajana – ei ahneena saastuttajana tai kapitalistien sortona. Kokoomuslaiselle ja EPP:läiselle linjalle on nyt kysyntää, sillä EU:n taloudellinen menestys saisi epäilijätkin viimein huokaisemaan: missä EU, siellä mahdollisuus!

UUSI SUUNTA EU:LLE – PALUU VAPAUDEN UNIONIKSI

Kimmo Sasi

Kokoomuksen Nuorten Liiton kunniajäsen

Kimmo Sasi on toiminut kokoomuksen kansanedustajana v. 1983–2015, liikenne- ja viestintäministerinä 1999, 2002–2003 sekä ulkomaankauppaministerinä 1999–2002. Sasi on koulutukseltaan varatuomari ja diplomiekonimi. Hänellä on vahva kokoomusnuoritausta ja on yksi KNL:n kolmesta kunniajäsenistä.

MENESTYKSEKÄÄN 1990-luvun ja neljän vapauden toteuttamisen jälkeen 2000-luvun alussa EU:n visiot hävisivät ja sääntelyinto kasvoi. Euro melkein hajosi velkakriisiin. Pakolaiskriisi loi unioniin valtavat sisäiset jännitteet. EU:n ulkopolitiikka koki perusteellisen epäonnistumisen, kun taloudellisiin sidonnaisuuksiin perustunut Venäjän politiikka romahti. Alkoi Ukrainan sota, jonka alkuvaiheissa EU oli hukassa. Kaikki tehtiin ”liian vähän, liian myöhään” -periaatteella.

Onkin kysyttävä, miten menestys voi yhtäkkiä muuttua vaikeuksiksi. Mikä meni pieleen, ja mitä pitäisi tehdä nyt?

Yleisellä tasolla voi sanoa, että kaikista EU:n tulevaisuusseminaareista huolimatta näkymä EU:n tulevaisuudesta on kadoksissa. EU hyväntahtoisuudessaan edistää ns. hyviä asioita, mutta sillä ei ole kykyä tehdä vaikeita päätöksiä.

Euroopassa on Rooman vallan ajoista alkaen ollut useita valtioliittoja. Ne ovat aina hajonneet sisäisiin riitoihin. Hajoamisesta ei ole koskaan seurannut mitään hyvää vaan sotia ja hävitystä. Jos amerikkalaiset ovat kyenneet luomaan menestyvän liittovaltion, pitäisi meidän olla niin oppineita, että me saamme Euroopan unionin toimimaan.

EU JA MARKKINATALOUS

Sosialistinen talousjärjestelmä romahti, kun poliitikot kuvittelivat, että he voivat mekaanisesti suunnitella taloutta ja saada ihmiset käskystä toimimaan haluamallaan tavalla. Markkinatalouden ylivoima perustuu siihen, että se antaa ihmisille vapauden luovuuteen ja oma-aloitteisuuteen sekä laajaan harkintaan. Uusia ideoita ei saa säädellä niin, että ne eivät koskaan synny.

Markkinatalouden voitosta on kulunut 30 vuotta. Sille on syntynyt Xi Jinpingin Kiinassa ja myös nyttemmin länsimaissa politiikan johtoroolia korostava vastaliike. Erilaisilla populistisilla peloilla vaaditaan sääntelyä. Esimerkiksi amerikkalaisuus ja uusi teknologia on yhdistelmä, joka suorastaan kiihottaa EU:ta sääntelemään.

EU:ssa markkinatalouden hylkääminen alkoi eurosta ja sen säännöistä. EU ei ole optimaalinen valuutta-alue. Yhdistyneen Saksan sitomiseksi ja vah-

van D-markan hyödyntämiseksi tehtiin päätös yhteisestä valuutasta. Se olisi edellyttänyt jäsenmaiden talouksilta joustavuutta ja devalvaatiota korjaavia palkkaratkaisuja. Kurinalaisuuden takaamiseksi sovittiin, että maiden julkisen talouden vuotuinen alijäämä sai olla enintään 3 % BKT:sta ja valtioiden julkisen velan taso piti laskea enintään 60 %:n BKT:sta.

Ensin annettiin poliittisesta hyväntahtoisuudesta Saksan ja Ranskan rikkaa alijäämäsääntöä. Tästä seurasi yleinen käsitys, ettei valuutan uskottavuuden perussäännöistä tarvitse välittää. EU julisti, että euro on ikuinen ja euromaa ei voi mennä konkurssiin. Kun velkamaat yhtäkkiä saivatkin velkaa halvalla korolla ja saattoivat jakaa sitä kansalaisilleen, pidäkkeet järkevältä taloudelliselta käyttäytymiseltä poistuivat. Tämän seurauksena useat euromaat eivät kyenneet maksamaan velkojaan. Euro- ja velkamaat piti pelastaa sillä, että koko EU otti huikean määrän velkaa, jolla velkojat maksettiin tyytyväisiksi.

Velkapelastus johti siihen, että usko velkojen yhteisvastuusta säilyi. Tämän vuoksi velkamaiden korot ovat melko kohtuullisia, eikä niillä ole painetta talouskuriin. Valtaviksi kasvaneet valtiontuet myös vääristävät oikeita markkinoita.

Kun pandemia yllätti, tarvitsivat jäsenmaat velkaa suhdannepolitiikkaan. EKP:n italialainen pääjohtaja ymmärsi, että lainatarpeesta voisi aiheutua uusi eurokriisi ja että Italia oli liian suuri euromaa kaatumaan. Siksi jälleen tehtiin suuri EU:n velkapaketti, jossa yhteisvelalla rahoitettiin erityisesti huonosti taloutensa hoitaneita maita. Toimittiin nimenomaan markkinoiden vastaisesti.

EU JA ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIikka

Ulkopolitiikassa ajatuksien hajanaisuus ja toimintakyvyn puute on kuvaava vallitsevalle tilanteelle. EU haluaisi olla suurvalta, mutta poliittisesti se ei ole. Sen kannanmuodostus kestää kauan, sillä ei ole yhteistä johdonmukaista näkemystä, eikä sillä ole potenssia panna voimaa edellyttäviä päätöksiä täytäntöön.

Rikkaalla EU:lla on 450 miljoonaa asukasta ja köyhällä Venäjällä 140 miljoonaa. Silti EU on täysin riippuvainen USA:n sotilaallisesta suojelusta. Jugoslavian hajoaminen johti sotaan. USA:n piti tulla Eurooppaan lopetta-

maan se 1990-luvulla.

Amerikkalaiset ja britit tiesivät, että Venäjä hyökkää Ukrainaan ja antoivat aseita jo ennen hyökkäystä. Macron ja Scholz kävivät neuvottelemassa rauhasta pitkän pöydän ääressä. Sodan sytyttyä saksalaisten ensimmäinen asetarjous Ukrainalle oli 5 000 kypärää.

Suurvalta-ajan muistoissa Macron on puhunut aivokuolleesta Natosta ja Euroopan strategisesta autonomiasta eli kyvystä tehdä turvallisuuspolitiikkaan vaikuttavia päätöksiä. Suurten eurooppalaisten maiden johtajat miettivät aina ensin kannatustaan. Tehdään sitä, mistä kansalaiset pitävät. Se tarkoittaa suuria julistuksia, uusia aloitteita, näyttäviä mm. oligarkkeihin kohdistuvia toimia. Mutta EU:lla ei ole kykyä käyttää kuolettavaa voimaa.

EU JA PÄÄTÖKSENTEKO

Poliittiset päätökset kaikissa poliittisissa järjestelmissä tulisi aina tehdä kaikista tarkoituksenmukaisemmalla tasolla. EU on pitkään kärsinyt alemmuuskompleksista suhteessa kansallisten parlamenttien valtaan ja jäsen-maihin. Euroopan parlamentilla on halua levittää päätösvaltaansa mahdollisimman laajalle.

Myös neuvoston ja komission EU-oikeuden tulkinta löytää aina hakemalla yhteyden johonkin unionin toimivaltasäännökseen, minkä perusteella EU:lla on asiassa lainsäädäntövalta. Tätä on pyritty tasapainottamaan subsidiariteettiperiaatteella ja viimeksi lainsäädäntöperustan ennakkovarointusmekanismilla. Silti EU:n yleisten tavoitteiden nojalla annetaan selvästi kansalliseen toimivaltaan kuuluvia määräyksiä.

KORJAUSKEINOT MARKKINATALOUDESSA

Markkinatalouteen kuuluu jokaisen toimijan vastuu omista toimistaan. EU ei saa rakentaa velkapyramidia, jossa moraalikato aina aika ajoin syntyy, kun velasta vastaakin koko EU. Kansallisvaltiolla on verotusvalta. Siksi talouden tasapainon tulee näkyä siinä maassa vastuuna menoista ja niihin liittyvistä veroista.

Yksi tapa rajoittaa vapaata kilpailua on asettaa sellaisia ehtoja ja standar-

deja, joiden tiedetään vaikeuttavan muiden pääsyä markkinoille. Kuluttajille pitäisi jättää päätöksenteko siitä, käyttävätkö he geenimodifioitua ruokaa tai lääkkeitä tai minkälaista tietosuojaa he teknologiatuotteissaan haluavat ylläpitää. Aikuiset eurooppalaiset eivät ole lapsia, joita heidän vanhempiansa parlamentissa pitää valvoa.

Omaisuuksensuojasäännöstä voitaisiin jopa tulkita, että talouselämän sääntelyn pitäisi olla aina välttämätöntä järjestelmän toimivuudelle. Riittävää ei saa olla komission tai parlamentin pelkkä tahto kontrolloida. Olisi selkeämpää, jos välttämättömyysvaatimus otettaisiin EU:n perusoikeuskirjaan.

Sisämarkkinoilla yksi yhteinen kieli luo todelliset markkinat. Kansallisia kieliä ei pidä hävittää. Mutta markkinoiden toimivuuden tehostamiseksi englannin kielestä pitäisi tehdä yksi yhteinen kieli siten, että ainakin viranomaisten kanssa kaikissa EU-jäsenmaissa voisi kirjallisesti kommunikoida englanniksi. Myös kaiken säädösaineiston ja ohjeistuksen pitäisi olla kansalliskielten ohella saatavilla myös englanniksi.

KORJAUSKEINOT ULKOPOLITIIKASSA

EU yksin ei ole maailmalla merkittävä toimija, vaikka me niin kuvittelemekin. Voimme yrittää jatkaa Pax Americanaa vielä jonkin ajan toimimalla tiiviisti yhteistyössä USA:n kanssa. Me emme voi toimia enää idän ja lännen välittäjinä, koska olemme osa läntistä leiriä.

EU:n tulisi olla kokoaan vastaava muuallakin kuin puheissa. Kansallisvaltio on suvereeni ja siksi toista alentava neuvonta on syytä lopettaa. Moraalilla kansainvälisissä suhteissa on pidettävä yllä, ja kaikkein räikeimpiin ihmisoikeusloukkauksiin on puututtava. Mutta muutoin on parempi vain omin esimerkein osoittaa, kuinka parempi yhteiskunta rakennetaan.

Suurin ongelma on kuitenkin unionin päätöksentekokyky. Sotatilanteessa ei voi odottaa montaa huippukokousta kannan muodostamiseksi. Siksi kii-reellisissä ulkopoliittisissa kysymyksissä EU:lla pitäisi olla viiden henkilön ulkopoliittinen nyrkki, joka koostuisi ulkopoliittisesti osaavista, kokeneista ja poliittisesti edustavista henkilöistä. Nyrkillä pitäisi olla tietyissä rajoissa vahvat toimivaltuudet. Lisäksi, jotta EU:n toiminta olisi kansainvälisillä

foorumeilla yhdenmukaista, Ranskan pitäisi antaa paikkansa YK:n turvallisuusneuvostossa EU:lle.

EU:n pitäisi selkeästi myös todeta, että EU:n puolustuspolitiikkaa tehdään Natossa. On täysin tarpeetonta, että EU rakentaa omaa puolustusorganisaatiotaan vain omaa tärkeyttä korostaakseen. Perussopimuksen artiklaa 42.7 pitäisikin täsmentää siten, että kaikki EU-maiden puolustuspoliittinen koordinaatio tapahtuisi Natossa. Näin mitään puolustuskomissaaria ei tarvittaisi vaan arvovaltainen koordinaattori Naton sisälle.

KORJAUSKEINOT PÄÄTÖKSENTEOSSA

EU:n toiminnassa on demokratiavaje. Parlamenttia ei voi hajottaa ja neuvoston pitää nauttia jäsenmaidensa luottamusta. Vaaliosallistuminen on alhaista. Käsiteltävät kysymykset ovat vaikeita kansalaisille hahmottaa.

Jos neuvosto voisi päättää parlamentin hajottamisesta, se voisi antaa hie-
man ryhtiä parlamentin toiminnalle. Parlamentin toimintaa myös teho-
taisi, jos sen jäsenmäärä pudotettaisiin 500:an. Parlamentin ainoan istun-
topaikan pitäisi olla Bryssel. Komissionkin toimintaa tehostaisi, jos sen
jäsenmäärää supistettaisiin.

Toimivalta unionin ja jäsenmaiden välillä on epäselvä. EU jatkuvasti pyrkii
laajentamaan lainsäädäntövaltaansa. Ulkopolitiikassa, kauppapolitiikassa
ja yhteismarkkina-asioissa sekä ihmisten, tavaroiden, pääoman ja palve-
luiden liikkumisen edistämisessä tarvitaan tehokasta ja yhtenäistä lain-
säädäntöä. Muiden asioiden osalta EU-yhteistyön voisi jättää jäsenvaltioi-
den harkintaan. Jotta toimivaltakysymyksiin saataisiin selkeys, EU:n tulisi
käynnistää hallitusten välinen konferenssi perussopimuksien täsmentä-
miseksi.

Kysymys siitä, kuuluuko jokin asia EU:n toimivaltaan, on monimutkainen.
EU-tuomioistuin katsoo, että sillä on valta päättää perussopimuksissa
määrätystä toimivallasta. Suomen perustuslakivaliokunta ja Saksan perus-
tuslakituomioistuin puolestaan näkee, että niillä on perustuslaillinen
oikeus tarkastaa, mihinkä maa on perussopimuksissa sitoutunut. Koska
mielestäni EUT aina katsoo EU:n yhtenäisyyspäämäärätavoitteen mukai-
sesti, että kaikki mahdollinen kuuluu jotenkin EU:n toimivaltaan, tulisi toi-
mivallasta päättäminen ratkaista kansallisten tuomioistuinten hyväksi.

Varsinkin, jos ne ovat yksimielisiä.

Myös EU-lainsäädännön luonne on ongelmallinen. Nykyisin katsotaan, että säädösten pitää olla hyvin yksityiskohtaisia, jotta niitä sovelletaan kaikkialla EU:ssa yhdenmukaisesti. Tämä taas tekee lainsäädännöstä kansalaiselle mahdotonta ymmärtää ja johtaa lakien noudattamisen käytännön vaihtelevuuteen. Yksityiskohtaisen lainsäädännön sijaan kirjoittamistapaa tulisi kehittää anglosaksiseen tai pohjoismaiseen suuntaan.

LOPUKSI

Eurooppa tarvitsee unionia rauhan säilyttämiseksi ja laajan markkina-alueen etujen hyödyntämiseksi. Koska meillä on yhteinen historia ja yhteiset arvot, yhteistyö ei voi olla mahdotonta. Unioni ei saa kuitenkaan olla pakkopaita, vaan sen tulee olla mahdollistaja. Pysyvä rauha syntyy, kun meillä ei ole johtajia, jotka haluavat alistaa kansalaisia osoittaakseen valtansa. Rauhan unioni on siis vapauden unioni.

MITEN EU PILATTIIN – TARKKAILIJAN NÄKEMYKSIÄ VALLASTA, VASTUUSTA JA IDEOLOGISOITUMISESTA

Eija-Riitta Korhola

Euroopan parlamentin jäsen 1999–2014 (kd./kok./EPP)

Eija-Riitta Korhola on EPP:n europarlamentaarikkona (1999–2014) keskittynyt ympäristö-, energia- ja ihmisoikeuskysymyksiin. Hän on toiminut myös kokoomuksen varapuheenjohtajana vuosina 2006–2010. Koulutukseltaan Korhola on filosofian tohtori. Väitöskirjan hän teki Kioton ilmastopimuksen poliittisesta prosessista.

KUN 25 VUOTTA SITTEEN aloitin Euroopan parlamentissa, pääsin ympäristövaliokunnan jäseneksi ilman suurempia valtataisteluita. Valiokunta oli kyllä arvostettu, mutta itse aihealuetta ei pidetty poliittisesti mielenkiintoisena. Ympäristökysymykset olivat pikemminkin politiikan teknistä reuna-eräänlaista unionin kuonanhallintaa. Samasta syystä ympäristöministerin salkku ulkoistettiin usein vihreille. He saivat keskittyä tähän nippeliasiaan ja pysyisivät valtavirran ulkopuolella harmia aiheuttamasta.

Kesti kauan ennen kuin ympäristöasioiden poliittiseen painavuuteen herättiin. Samalla pääsi tapahtumaan, että koko alue ilmastopolitiikasta jätteen ja energiapolitiikkaan on ollut EU:ssa pitkään vihreän ideologian määrittelemää, koska perustukset luotiin noina ymmärtämättömyyden vuosina. Tämä leimaa tilannetta edelleen. Tulevissa vaaleissa kaivataankin vakavaa ideologista keskustelua: on tullut aika siirtää ympäristö- ja ilmastopolitiikan paradigmat rajoitusten politiikasta mahdollisuuksien politiikkaan. Euroopan kansanpuolueen perhe voisi tarjota todellisen vaihtoehdon vihreälle agendalle ja osoittaa subsidiariteettiperiaatteen ansiot ympäristöasioissa.

Tarkoitukseni on käsitellä tässä artikkelissa niitä syitä, miksi EU on nyt kriisissä tai miksi pitkään EU:ssa työskennelleet toteavat, että viime vuosina tilanne on karannut käsistä. En pidä tapahtumakulkua sattumana. Keskityn ympäristölainsäädäntöön, koska se on ollut omaa aluettani. Jos joku pitää minua kritiikkini tähden EU-vastaisena, hän erehtyy. Juuri myönteisyyteni pakottaa minut tähän huolenilmaukseen.

VALTA ILMAN VASTUUTA ON TOKSINEN TILA

Yksi näkökulma asiaan on parlamentin suuri valta. Europarlamentista voidaan toki sanoa monia asioita. Joillekin se on poliittisen ongelmajätteen loppusijoituspaikka, joillekin seurustelukerho ja lemmenlaiva, toisille lainsäädäntövallan hermokeskus. Nämä kaikki kuvaukset ovat totta yhtä aikaa ja riippuvat siitä, ketä on havainnoitu. Europarlamentissa näyttää hyvinkin pitävän paikkansa ns. 80/20 sääntö, joka lienee jonkinlainen sovellus Pareton periaatteesta: 20 prosenttia mepeistä tekee 80 prosenttia työstä. Mutta se on sanottava, että ne, jotka valtaa käyttävät, käyttävät sitä paljon. Etenkin kun vastuuta ei käytännössä ole.

EU-vallan kolmijaossa – komissio, parlamentti ja neuvosto – on kaksi ta-

hoa, joilla on valtaa, mutta ei varsinaista vastuuta äänestäjien edessä. Valta ilman vastuuta on politiikkaa vakavasti vaarantava ilmiö. Varsinkin kun eurovaalien heikko äänestysprosentti yhdistetään europolitiikan heikkoon seurantaan, lopputulos ei riitä vakuuttamaan vastuullisen demokratian toteutumisesta. Vain neuvosto eli jäsenmaiden ministerit, joutuvat lainsäädäntöön sitoutuessaan myös vakavasti miettimään, miten annettuihin tavoitteisiin päästään. Parlamentti voi huoletta lätkiä mitä tahansa mahdolluuksia minkäänlaisen vastuun sitä rajoittamatta.

Vastuunpaon noidankehästä on seurannut paljon pahaa. Asioista ei ylipäänsä keskustella oikeaan aikaan, silloin, kun päätöksenteko todella tapahtuu. Muistan monta esimerkkiä, mutta ensimmäinen iso turhautuminen jäi voimakkaimmin mieleeni: Yritin turhaan herättää suomalaiset poliitikot ja toimittajat keskustelemaan päästökaupasta silloin, kun ensimmäistä lainsäädäntöä tehtiin 2001–2003. Se ei kiinnostanut. Mutta sitten, kun valmis lainsäädäntö tuli jäsenmaiden parlamenttien eteen implementoitavaksi, alkoivat konkaripoliitikot kotimaassa jyrähdellä, ettei tämä näin voi mennä. Itse pidän tätä merkittävänä syynä siihen, miksi politiikan sanotaan olevan rikki.

Pitäisin demokratian kannalta viisaampana, jos europarlamentti muodostuisi ainakin osin jäsenmaiden parlamentin jäsenistä, jotka vastaisivat työstään kansalliselle parlamentille. EU-lainsäädännöstä olisi pakko keskustella oikea-aikaisesti eduskunnassa silloin, kun sitä tehdään. Se tervehdyttäisi politiikkaa. Tiedostan, että muutosvaatimusten täytyy tulla europarlamentin sisältä ja uskottavalta taholta. Muu tulkittaisiin instituutioiden valtakamppailuksi.

LAINSÄÄDÄNTÖTSUNAMI TUOTTAÄ SURREALISTISTA JÄLKEÄ

Tilanne on viimeisen viiden vuoden aikana pahentunut selvästi. Nyt Bryselin käytävillä sanotaan hyvin suoraan, että komissio on muuttunut hulluksi; sen toimintaa leimaa yliregulointi ja politisoituminen. Virkamiehet valittavat muuttunutta ilmapiiriä: vapautta pohtia vaihtoehtoisia ratkaisuja ei enää ole, tilalla on agenda-ajattelu, joka asettaa pohtimiselle raamit.

Valitetaan myös, että komissio rikkoo itse EU:n perusperiaatteita. Näistä keskeinen on subsidiariteetti, joka alun perin vaikutti siihen, että tärkeimmäksi lainsäädäntötyökaluksi valittiin direktiivi. Direktiivihän, saksaksi

Richtlinie, tarkoittaa sananmukaisesti suuntaviivaa. EU:n alkuperäinen idea oli tunnustaa jäsenmaiden olosuhteiden ja talouksien erilaisuus. Nyt komissio ei ainoastaan aseta tavoitetta, vaan sanelee myös, miten niihin mennään.

Yliregulointiin liittyy myös toistuvat yhteentörmäykset todellisuuden kanssa. Kun samat tavoitteet ja teemat toistuvat useassa asetuksessa, seurauksena on monikerroksinen lainsäädäntö, joka ei ole enää edes yhteen sovitettavissa kokonaisuuteensa. Paitsi lainsäädäntötaakkaa (legislative burden), synnytetään myös viranomaisille suurta taakkaa, koska lainsäädäntö ei ole enää valvottavissa.

Pikkutarkka lainsäädäntö on myös aiheuttanut burn outeja komission sisällä. Siellä on yhä enemmän alettu kysyä, millä lihaksilla tämä kaikki tehdään. Seurauksena yhä useampi asia ulkoistetaan konsulteille. Mutta ikävä kyllä samoja konsultteja on käytetty lainsäädännön valmisteluun, jolloin nämä käytännössä työllistävät itse itsensä ja kehittävät tälle joukolle eräänlaisen ikiliikkuvan rahasammon.

Tässä ilmapiirissä tiede ei enää neuvo politiikka, vaan politiikka neuvoa tiedettä. Yksi rimanalittaja on viime aikoina ollut Joint Research Center, JRC, jonka pitäisi olla instituutioiden käytettävissä oleva puolueeton tieteilinen elin. Senkin on vallannut pakko päästä oikeisiin tuloksiin dataa pakottamalla. Olen nähnyt laskelmia, jotka on tehty tarkoitushakuisesti: eilispäivän vanhentunutta käytäntöä verrataan huomispäivän science fictioniin, ja näin uusi lainsäädäntöehdotus saadaan näyttämään järkevältä ja kustannustehokkaalta.

KUN INTRESSIT KOHTASIVAT

Miten tähän tultiin? Syynä on kolmen intressin kohtaaminen. Kun uuden komission johtoon 2019 ehdotettiin Ursula von der Leyenia, hän tarvitsi vihreiden tuen tullakseen valituksi. Hän alkoi siis miellyttää vihreitä. Samaan aikaan tuli varapuheenjohtajaksi Frans Timmermans, joka edustaa vihreää vasemmistoa, ei perinteistä. Hän ei ole klassinen sosialisti, joka kantaa huolta teollisuustyöpaikkojen säilymisestä. Kotiinpäin hän kuitenkin osaa vetää. Siitä on esimerkki vastikään parlamentin hyväksymä ennallistamisasetus. Viitevuosi laskettiin 70 vuotta taaksepäin, ja kätevästi Timmermansin kotimaa Hollanti selvisi ongelmitta, koska juuri tätä en-

nen Hollanti oli ottanut viimeiset maa-alueet merestä. Ei asetus uhkaa ol-
lenkaan näitä maita, jotka ovat ympäristönsä jo hyvissä ajoissa muutta-
neet ja metsänsä tuhonneet.

Kolmas intressi oli Greta Thunberg, joka sai edellisten eurovaalien alla
nuoret vaatimaan koululakoilla pikaisia ilmastotoimia. Komissiossa var-
maankin oikeasti uskottiin, että nyt meillä on missio. Tämän tuloksena
syntyi yliampuva Green Deal, vihreä suunnitelma, jonka lanseeraajatkin
tunnustivat, että tämä muuttaa kaiken: sen miten syömme, puemme,
asumme ja liikumme. Kukaan ei vain uskaltanut sanoa, että se ei ole rea-
listista, ei edes teoriassa.

Yksi selitys on siinä, ettei politiikassa ole päällikkötason johtajia, jotka hal-
litsisivat arkisen laskennan ja logistiikan. Jonkun pitäisi kertoa poliitikoil-
le, ettei siirtymää ole mahdollista toteuttaa tällä aikataululla, vaikkapa säh-
köautoihin siirtymistä. Vuosi 2035 on tuossa tuokiossa, mutta eivät nämä
käsitä, että meiltä loppuu Euroopasta metallit, materiaalit, suunnittelijat ja
tekijät. Eivät käsitä, että seurauksena on vain markkinoiden avautuminen
sille, joka on jo varautunut: Kiinalle.

Tästä tuleekin mieleeni kyyninen kysymys: kuka rahoittaa näitä jatkuvasti
kiristyvän politiikan vaatijoita? Nyt jo tiedetään, että läntisen ydinvoiman
vastustajia rahoitettiin aikoinaan. Entä jos rahoittajissa on tällä kertaa mu-
kana Kiina? Kiina vahvistuu kilpailijan heikentyessä ja kiinalaisen tuotan-
non tullessa sille yhä välttämättömämmäksi. Miksi vihreät ja ympäristö-
järjestöt vastustavat jatkuvasti, että ympäristöjärjestöjen saama rahoitus,
myös ulkomainen, avattaisiin läpinäkyväksi? Miksi se ei sovi heille itsel-
leen, vaikka muiden tahojen kohdalla ovat jatkuvasti vaatimassa transpa-
rensia?

HYVÄ TARKOITUS EI TAKAA VIISASTA STRATEGIAA

Olen vuosien ajan analysoinut ja kirjoittanut perustellen, miksi vihreä aate
ei käytännössä toimi tai miksi se jopa pahentaa ympäristön tilaa. Vihrey-
dellä en viittaa puolueeseen vaan aatemaailmaan, joka vaikuttaa läpi puo-
luekentän.

Tässä lyhyt tiivistys havaitsemistani ongelmista: Se on irrationaalista ohit-
taessaan kokonaiskuvan ja vaatiessaan vähennyksiä, joihin kilpailijat ei-

vät sitoudu. Se on bipolaarista: Ympäristöliike on muuttanut kantaa laidas-
ta toiseen ilmastopoliitiikan kaikkiin keskeisiin keinoihin. Tämä on tehnyt
Euroopasta erittäin ongelmallisen investointiympäristön. Se on teknolo-
giavastaista: liike on asettunut toistuvasti sellaisia isoja teknologisia rat-
kaisuja vastaan, jotka voisivat auttaa merkittävästi päästöjen vähentämi-
sessä. Se vastustaa talouskasvua ja romantisoi köyhyyttä: Ympäristöliike
näkee talouskasvun ympäristön vihollisena, vaikka historia osoittaa, että
juuri siellä missä taloudellinen hyvinvointi vallitsee ja missä perustarpeet
on tyydytetty, ihmisillä on intressejä huolehtia ympäristöstään. Köyhyys
puolestaan on suuri ympäristöuhka, vaikka ympäristöretoriikassa se on lii-
an usein romantisoitu. Jos EU:n taloudellinen asema heikkenee, heikkenee
myös sen poliittinen vaikutusvalta. Se merkitsee taka-askeleita ihmisoi-
keuksissa: Greta ja kumppanit saavat hyvästellä sen maailman, jonka me
nyt tunnemme.

EU:N TALOUDEN TULEVAISUUS – HAASTEITA RIITTÄÄ

Vesa Kanninen

Kansantaloustieteen emeritusprofessori

Heikki Koskenkylä

Valtiotieteiden tohtori

Vesa Kanninen on Helsingin yliopiston kansantaloustieteen emeritusprofessori. Hän on valtiotieteen (1976), sotatieteen (2018) ja kauppätieteen tohtori (2019). Kanninen on tunnettu EU:n yhteisen valuutan kriitikko ja hän perusti vuonna 2013 EuroThinkTank-tutkijaryhmän.

Heikki Koskenkylä on eläkkeellä oleva valtiotieteen tohtori ja kansantaloustieteilijä. Hän on tehnyt pitkän uran Suomen Pankissa sen rahoitusmarkkinaosaston päällikkönä ja sitä ennen tutkimusosaston päällikkönä. Hän on tuotannossaan pohtinut mm. EU:n laajenemisen vaikutuksia.

EUROOPAN unioni perustettiin 1990-luvun alussa Euroopan yhteisön pohjalta. Perusajatuksena oli kehittää unionin taloutta hyvin toimivien sisämarkkinoiden avulla. Tämä edellyttäisi työvoiman, pääomien, tavaroiden ja palveluiden vapaata liikkumista jäsenmaiden välillä. Esikuvana pidettiin Yhdysvaltojen hyvin toimivia sisämarkkinoita. Luomalla yhteinen raha, euro, arvioitiin edistettävän integraation syventämistä.

Varsinkin teollisuuden vapaan sijoittumisen osalta integraatio on edennyt. Myös työvoiman liikkuvuus maiden välillä on kasvanut vaikkakin kieli- ja kulttuurieroista johtuen hitaasti. Palveluiden alalla markkinoiden integroituminen on ollut kuitenkin hidasta. Rahoitusmarkkinoiden osalta integraatiota pyrittiin edistämään pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin avulla. Talouden suorituskyvyn kehitys BKT:n kasvuvauhdilla mitattuna on kuitenkin ollut selvästi hitaampaa kuin Yhdysvalloissa.

Koko EU:n olemassaolon ajan on käyty keskustelua siitä, syventääkö taloudellista integraatiota vai laajentuako ottamalla uusia jäsenmaita. EU:n johdavat piirit keskittyvät nyt lähinnä Ukrainan sodasta johtuen unionin laajentamiseen uusilla itäeurooppalaisilla jäsenmailla. Perusteluksi on esitetty tarve vahvistaa EU:n geopoliittista asemaa.

Onko EU kypsä ottamaan uusia jäseniä? Onko sen talous tähän vielä riittävä vahva?

VALTIOLIITON LAAJENEMISEN RAJAT

Taloustieteessä on tarkasteltu valtioliiton optimaalista kokoa kahden vastakkaiseen suuntaan vaikuttavan mekanismin tuloksena (Alesina ja Spolaore, 2003). Ylikansallisten julkishyödykkeiden kollektiivinen tuottaminen on kustannustehokasta ja puoltaa suurta valtioliittoa. Puolustus olisi luonteva esimerkki, mutta hoituu NATOn kautta. Yhteismarkkinat, ympäristö- ja kilpailupolitiikka sekä ulkorajavalvonta ovat muita luontevia esimerkkejä.

Jos ehdokasmaa kuitenkin on kovin heterogeeninen kehitystasoltaan, kulttuuriltaan ja historialtaan EU:n muihin jäseniin verrattuna, sellaisen sisällyttämisestä valtioliittoon tulisi analyysin mukaan pidättyä (Koskenkylä ja Lundstedt, 2023). Jo nykyinen EU on osoittautunut ongelmalliseksi valtioliitoksi. Se on alisuoriutuja taloudessa, politiikassa sekä kansallisen

turvallisuuden luomisessa.

Talouden näkökulmasta ero USA:han on suuri. USA:ssa on yhteinen kieli. Pääoma sekä työvoima liikkuvat USA:ssa joustavasti osavaltioiden välillä. Euroopan rahaliitossa pankkiunioni perustettiin vuonna 2014. Siihen sisältyy suurten pankkien yhteinen valvonta ja pankkikriisien ratkaisumekanismi. Pääomamarkkinaunioni perustettiin vuonna 2015. Ajatuksena oli kehittää sisämarkkinat pääoman liikkuvuudelle EU:ssa. Pankkiunioni onkin toiminut varsin hyvin, vaikkakaan yhteistä talletussuojaa ei ole onnistuttu luomaan. Varsinaiset riskirahoitusta välittävät pääomamarkkinat ovat kuitenkin kehittyneet hitaasti. Ennen koronavirusta ja inflaation kiihtymistä europankit etenkin Italiassa ja Saksassa olivat kannattavuuskriisissä. Korkojen nousu on ne ainakin tilapäisesti pelastanut.

Vuosituhatluku alussa sadasta maailman suurimmasta yrityksestä 40 oli eurooppalaista. Nyt niitä on vain 12. Maailman markkina-arvoltaan 30:n suurimman yrityksen joukossa on vain 4 eurooppalaista yritystä. Niinpä EU-maiden osuus maailman bruttokansantuotteesta on laskenut. G7-maiden joukossa Yhdysvaltojen ja Kiinan osuus on kasvanut selvästi (Bruegel, 2023).

POLIITTINEN ARKKITEHTUURI: YKSIMIELISYYSVAATIMUS HALVAANNUTTA

Nykyisessä EU:ssa on liittovaltion elementtejä: parlamentti lakia säätävänä elimenä, komissio valmistelevana elimenä ja Eurooppa-neuvosto ylimpänä päättävänä elimenä. Ongelmia kuitenkin on: komissio ei ole parlamentaarisesti vastuussa parlamentille, ja sille on kerääntynyt kasvavassa määrin valtaa. Alun perin EU:n päätösten oli määrä perustua ns. subsidiariteettiperiaatteelle etenkin talouspoliittisissa kysymyksissä. Tämän piti tarkoittaa sitä, että unionin tasolla keskitytään suuriin linjoihin, mutta talouspolitiikka jätetään ensisijaisesti kansallisvaltioille. Komission tehtävänä oli lähinnä vahtia, että jäsenvaltiot noudattavat vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjä. Niiden mukaan julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen saisi olla enintään 60 prosenttia ja alijäämä kolme prosenttia. Suuri osa jäsenmaista on ylittänyt nämä rajat. Jäsenmaat ovat itsekkäästi velkaantuneet. Siksi komissio on pyrkinyt siirtämään talouspoliittista päätäntävaltaa itselleen.

Kollektiivien teorian kehittäjä Mancur Olson oli jo varhain identifioitunut kollektiivien jäsenten luontaisen kannusteen toimia kansallisen hyötykustannusanalyysin pohjalta, jolloin kollektiivin tavoitteet tulevat sivuuteiksi (Olson, 1965). EU-päätöksiä myös sitoo yksimielisyyden vaatimus. Tämä lamauttaa päätösten aikaansaamista myös Eurooppa-neuvoston tapauksessa. EU ei kykene toimimaan globaalilla tasolla siinä, missä muut valtakeskukset, Yhdysvallat, Kiina ja Venäjä pystyvät.

EU:n poliittisen arkkitehtuurin ongelma on, että se ei ole selkeästi organisoitu liittovaltio vaan löysä valtioiden välinen liitto (Kanniainen, 2022). Kanniainen (2024) on ehdottanut siirtymistä Sveitsin mukaiseen liittovaltiomalliin. Malli ei edellytä yleiseurooppalaisia vaaleja eikä puolueita. Komissaarien määrää tulisi rajoittaa niin, että vain suurilla jäsenmailla olisi kaiken aikaa oma komissaari ja pienillä esim. joka toinen kerta. Sen sijaan USA:n malli ei olisi sovelias, koska siinä presidentti ja kongressi käyvät jatkuvaa vääntöä poliittisesta vallankäytöstä.

EU-budjetti on vain noin yksi prosentti EU-maiden yhteenlasketusta bruttokansantuotteesta. Komissio on jo pitkään esittänyt budjetin kasvattamista ja lisätulojen hankkimista EU-tason veroilla ja muilla tuloilla. Koronan yhteydessä luotiin yhteinen rahasto NGEU eli Next Generation EU. Sen koko on peräti 750 miljardia euroa. Puolet rahoista jaetaan suorana tukena ja puolet lainoina. Komission kyky valvoa rahojen käyttöä on ollut varsin puutteellista. Tämä koskee myös EU:n normaalin budjetin varoja.

TALOUSPOLITIIKAN ALUEEN ONGELMIA

Nykyisen komission uudet ehdotukset tähtäävät komission vallan kasvattamiseen jäsenvaltioiden kustannuksella. Ennen ensi kesäkuun europarlamentin vaaleja komissiolta on tulossa uusia ehdotuksia valtansa lisäämiseksi EU-tasolla.

Komission ja parlamentin tulisi kuitenkin keskittyä sisämarkkinoiden kehittämiseen. Palveluissa ja erityisesti rahoitusmarkkinoilla integraation edistämiseen olisi suuri tarve. Kilpailua ja resurssien liikkumista maiden välillä tulisi edistää. Komissio on toiminut päinvastoin, koska se on sallinut jäsenmaiden lisätä huomattavasti valtioiden tukia omille yrityksilleen. Tämä haittaa vapaata kilpailua ja sisämarkkinoiden kehittymistä. Tähän epäterveeseen kehitykseen toki on vaikuttanut se, että globaalin kilpailun

vahvistuessa Kiina ja Yhdysvallat surutta tukevat omia yrityksiään.

YHTEISEN RAHAN NÄKYMÄT

Oma ongelmansa on yhteinen rahapolitiikka, jolla on pyritty pelastamaan euro 2010-luvun kriisistä. Määrällisellä elvytyksellä eli QE-politiikalla, pidettiin pitkät markkinakorot matalina, koska muuten Italia ja muutkin ylivelkaantuneet maat olisivat joutuneet velkakriisiin. Osana "whatever it takes" politiikkaa EKP:n ohjauskorot ajettiin negatiivisiksi.

Pitääkseen euron hengissä EKP on joutunut ostamaan taseeseensa liki 5 000 mrd € arvosta euromaiden velkakirjoja. Tämä on estänyt markkinakurin toimintaa. Markkinakuri voi toimia ainoastaan, jos nousevien korkojen sallitaan kurittavan velkaantuvia jäsenmaita. Eurokriisiä ei koskaan oikeasti ratkaistu. Seitsemällä euroalueen jäsenvaltiolla velkaisuusaste ylittää edelleen 100 % (Kanniainen, 2023).

Euroalue on pelastettu yhteisvastuun periaatteella, mihin liittyvät väärät kannusteet. Markkinakuri ei riitä, tarvitaan politiikkakuri. Politiikkakuri on vahvempi ja toimivampi kuin markkinakuri (Kanniainen, 2024). Sellainen on toteutettu USA:ssa kongressin 1840-luvulla tekemän päätöksen jälkeen: velkaantuneita osavaltioita ei kollektiivisesti pelasteta. Politiikkakuri on USA:ssa ajettu sisään myös osavaltioiden meno- ja velkasäädöksiin. Osavaltioiden keskimääräinen velkaisuusaste onkin niinkin matala kuin 16 %. Vaikka liittovaltion velkaisuusaste on 120 %, maan kokonaisveroaste vain 24,5 %.

Jos EU laajenee, yhteinen rahapolitiikka tulee olemaan entistä vaikeampaa, koska uudet jäsenet olisivat eri kehitystasolla kansantaloudessa. Vaarana on myös, että monen jäsenmaan velkaantuminen jatkuu edelleen. Kriisitilanteissa EKP joutunee tulemaan uudelleen apuun, jotta velkakriisiä ei syntyisi. Euro on heikentynyt jo useita vuosia. Suurimmillaan Eurolla sai 1,6 dollaria ja nykyisin 1,1 dollaria. Euron heikkeneminen on kääntänyt sen vaihtotaseen jälleen ylijäämäiseksi. Negatiiviset ohjauskorot ennen koronakriisiä viestittivät kuitenkin siitä, että jotain on vialla.

MAAHANMUUTTO ONGELMANA

Vaikka työperäinen maahanmuutto vahvistaa tuloalueen kansantaloutta,

EU:n alueelle saapuu vuosittain yli miljoona turvapaikanhakijaa. EU on epäonnistunut rajaturvallisuudessa ja maahanmuuttopolitiikassa. Venepakolaisten tuonti ylitse Välimeren tuottaa rikollisjärjestöille vuosittain satojen miljoonien eurojen tulot. Euroopan parlamentin tilastojen mukaan puolet saa kielteisen turvapaikkapäätöksen, mutta heistä vain 18 % onnistutaan palauttamaan. Loput jäävät paperittomina Eurooppaan. Kyseessä on Geneven 1951 pakolaissopimuksen onneton seuraus.

Gazan kysymys on kärjistänyt tilannetta Euroopan kaduilla. Juutalaiset tuntevat turvattomuutta, kun palestiinamieliset uhkaavat. Historioitsija Niall Ferguson on puhunut holokausti 2:n uhasta. Euroopalla ei tähän ole varaa. Vaarana on äärioikeiston nousu vastavoimaksi. Tästä näkyy jo merkkejä Ranskan, Saksan ja Hollannin kaduilla. Britannian ja Irlannin kaduilla on sama levoton tilanne. Tulijoiden virta ylitse Englannin kanaalin on ollut hallitsematon.

MIKÄ ON EU:N TULEVAISUUS?

EU on taloudellinen, poliittinen ja puolustuksellinen alisuoriutuja. Globaalin maailman voimasuhteiden uudelleenjaossa EU:lla ei ole sille kuuluvaa roolia. Voiko EU laajentua näissä oloissa? Vaatiiko menestyminen siirtymisen federalistiseen päätöksentekoon? Vapaamatkustajuus ja moral hazard kansallisessa päätöksenteossa ovat ongelma. Epätäydellinen sitoutuminen kollektiivin tavoitteisiin heikentää EU:ta. Riippuvuuden purkaminen Venäjän energiasta on yhä kesken.

Venäjä on EU:lle ja Euroopalle geopoliittinen, sotilaallinen ja eksistentiaallinen uhka. Yksikään EU-maa ei yksin kykene vastustamaan Venäjää. Yhdessä asia olisi erikseen, mutta Naton kykyä puolustaa jäseniään (artikla 5) ei koskaan ole testattu. Unkarin ja mahdollisesti Slovakian linjaukset vievät uskoa Naton kykyyn toimia yhtenäisesti. Eri tahoilla on arvioitu, että Venäjä vielä vastaisuudessa testaa Naton kykyä puolustaa jäseniään. Esillä on ollut useita maantieteellisiä suuntia: Norjalle kuuluvien Huippuvuorten miehitys, invaasio Kuolan niemimaan suunnalta Suomen Lappiin, Suwalkin käytävän haltuunotto Liettuan ja Puolan välissä, sotilasoperaatio Moldovaan jne.

Yksi EU:n heikkouksia on, että puolustusteollisuus on kansallista, ja kaikkisasejärjestelmissä on siksi liikaa kirjavuutta. USA:lla sen sijaan on käy-

tössä vain muutama malli. Tarvitaanko EU:ssa yhteisvelalla vielä yksi yhteinen elvytyspaketti? Ammus- ja asetuotanto on saatava ylös. EU:n oman puolustusvälinetuotannon kehittäminen myös vähentäisi EU:n riippuvuutta amerikkalaisista tuottajista.

Suuri kysymys on, voiko sisämarkkinoiden kehittämisen ja EU:n laajentumisen toteuttaa samaan aikaan. Laajentuminen lisäisi olennaisesti jäsenmaiden välisiä taloudellisia eroja. Tämä tulisi lisäämään painetta tulonsiirtoihin ja yhteiseen velanottoon ja voi synnyttää vakavia poliittisia erimielisyyksiä.

Komissio kannattaa voimakkaasti EU:n laajentumista useisiin itäisen Euroopan maihin. Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen on perustellut laajentumista geopolittisilla syillä. Näitä ovat Venäjän uhka ja EU:n nostaminen Yhdysvaltojen sekä Kiinan rinnalle yhdeksi maailman mahtitaloudeksi. EU:n geopolittisen roolin vahvistuminen edellyttäisi kuitenkin taloudellisesti vahvempaa EU:ta. Tästä syystä sisämarkkinoiden kehittäminen olisi asetettava päätavoitteeksi. Laajentuminen tulee siirtää myöhempiin aikoihin. Tämä ei estä Ukrainan avustamista.

KIRJALLISUUS

Alesina, A., - Spolaore, E., (2003). The Size of Nations, Cambridge, Mass: MIT Press.

Bruegel 26.10.2023. "The European Union's remarkable growth performance relative to the United States".

Kanniainen, V., "Taloustieteen avulla parempi EU", Labore T&Y 4/2022,32-29.

Kanniainen, V., "Making the Eurozone Function Again: A Solution for the European Debt Problem Is Hard But Not Impossible", EconPol Forum, 4/2023, 34-37.

Kanniainen V., "Why Moving towards a Strong Decentralized Federal State Would Be Beneficial for the European Union", EconPol Forum, 1/2024, 29-32.

Koskenkylä, H. ja Lundstedt, T., "Suomen etu on tiiviimpi, mutta ei välttämättä laajempi Euroopan Unioni", Libera Blogi 14.12.2023.

Olson, M., (1965). The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups, Harvard University Press.

EUROOPAN UNIONI SUUREN SUOMALAI SYRITYKSEN NÄKÖKULMASTA

Anna-Kaisa Auvinen

Valion yhteiskuntasuhdejohtaja

Anna-Kaisa Auvinen on toiminut Valion yhteiskuntasuhdejohtajana vuodesta 2022. Tehtävässään hän vastaa yrityksen yhteiskuntasuhteista ja vaikuttamisesta. Auvinen on koulutukseltaan oikeustieteen maisteri.

KATSON EUROOPAN UNIONIA suuren suomalaisen ruoka-alan yrityksen näkökulmasta. Yrityksen, jonka juuret ovat vahvasti suomalaisessa maa-perässä omistajiemme, eli 3 500 maitotilan, kautta. Olemme vahva toimija suomalaisessa ruokaketjussa, ja samalla vastaamme neljänneksestä koko Suomen ruokaviennistä. Meillä on vientiä yli 50 maahan. Näkökulmani on siis kansallisen globaali.

EU on valtava markkina-alue, jossa toimii miljoonia yrityksiä ja asuu lähes 450 miljoonaa ihmistä. EU:n sisämarkkinoiden koko ja yhtenäisyys mahdollistavat tehokkaan kaupankäynnin ja vapaan liikkuvuuden, mikä edistää taloudellista kasvua ja kilpailukykyä. Se tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet yritysten kasvulle, innovaatiolle ja ihmisten hyvinvoinnille. Yritykset EU:ssa joutuvat kuitenkin kohtaamaan monimutkaista sääntelyä, joka tuo esteitä kasvuun. Sisämarkkinoiden valtavaa potentiaalia ei aina onnistuta hyödyntämään optimaalisesti tukahduttavassa sääntely-ympäristössä. Usein myös pohdin, kuuluuko Suomen ääni EU:n päätöksenteossa riittävästi.

Olen päivä päivältä enemmän törmännyt sääntelyehdotuksiin, joiden tavoite on kannatettava ja tavoiteltava, mutta toteutus aiheuttaa suuria haasteita ja sääntely-ympäristö on valitettavan epä johdonmukainen.

Tällä hetkellä seuran aktiivisesti EU:n pakkausasetusehdotusta. Sääntelyn tavoite on mm. vähentää jätettä velvoittamalla pakkaamaan juomat uudelleenkäytettäviin ja täytettäviin pakkauksiin. Tavoite on erinomainen, mutta keinot ovat epäkäytännöllisiä. Esimerkiksi Ivalon ruokakaupasta myytävä tuoremehu olisi tulevaisuudessa kierrätettävän kartonkipakkauksen asemasta paksussa muovipullossa, joka käytön jälkeen viedään takaisin kauppaan, josta se kuljetettaisiin Pitäjänmäen mehutehtaalle pestäväksi ja uudelleen täytettäväksi. Matkaa tyhjälle pullolle tulee satoja kilometrejä, pesu vie todella paljon vettä ja muovin määrä tulee lisääntymään merkittävästi. Tämän lisäksi elintarvikealan yritykset ja kaupat joutuisivat investoimaan satoja miljoonia euroja keräilyyn, pesuun ja tyhjien pullojen kuljetukseen. Pelkästään Valiolla on vuodessa yli 300 miljoonaa kierrätettävää kartonkijuomapakkausta.

Samaan aikaan kun Espanjassa kärsitään vedenpuutteesta ja appelsiini-sato jää olemattomaksi, EU siis tekee sääntelyä, joka pakottaa elintarvikealan siirtämään mm. appelsiinimehut pestäviin muovipulloihin. Veden ku-

lutus lisääntyy merkittävästi alueella, jossa on jo muutenkin pulaa vedestä. Juuri opimme, että pillejä ei missään nimessä voi valmistaa ympäristösyistä muovista, ja nyt saamme määräyksen muuttaa kierrätettävät kartonkipakkaukset paksuiksi muovipulloiksi. Välillä ei tiedä itkeäkö vai nauraa.

TARVITAAN TEKNOLOGIANEUTRAALI VISIO JA SUUNTA

EU:n vihreä siirtymä tarjoaa suuryrityksille kannusteen ja mahdollisuuden innovoida ja investoida kestäviin ratkaisuihin. EU:n asettamat ilmastotavoitteet luovat tarpeen uusille teknologioille ja liiketoimintamalleille, mikä avaa ovia ympäristöystävällisille investoinneille ja kehityshankkeille.

Onko sääntelyinto muuttanut EU:n hitaaksi regulaatiokoneeksi, jonka vastaus kaikkiin ongelmiin on sääntely? Liika sääntely pahimmassa tapauksessa hidastaa, jopa estää, innovaatiot ja kasvun. Vihreän siirtymän tavoite on meille yhteinen, mutta onko päättäjillä ja EU:n virkamiehillä varmasti paras tieto siitä, mitkä teknologiat ovat tulevaisuudessa parhaita? EU:n päätös henkilöautojen CO₂ rajoista ohjaa henkilöliikenteen sähköistymään sulkien pois muut mahdolliset uusiutuvan energian vaihtoehdot kuten esim. biokaasun. Olisikin hyvä, että poliitikot asettaisivat meille kunnianhimoiset tavoitteet teknologianeutraalisti. Tärkeintä pitäisi olla lopputulos, ei keinot. Uskon, että yritykset ja markkinat ratkaisevat isot ongelmat, jos niille annetaan aidosti mahdollisuus. Voi olla, että vielä meillä ei ole tiedossa parasta ratkaisua ja että se muodostuu vasta myöhemmin.

UUSELINTARVIKKEET JA RUOKAINNOVAATIOT MARKKINOILLE ENSIN EUROOPAN ULKOPUOLELLA

Valio tunnetaan maitopohjaisista tuotteistaan mm. maidosta, juustosta ja jogurteistaan. Olemme muuttuneet entistä enemmän ruokataloksi laajalla kasvituotekategorialla kaurapohjaisista juomista uusiin proteiinilähteisiin kuten nyhtökauraan. Kehitämme koko ajan myös uusia solumaatalouden ratkaisuja esim. PEKILO-proteiinia. Elintarvikealan innovaatiot voidaan jakaa kahteen. Toisten tie markkinoille ja ruokapöytään on nopeampi kuin toisen, eron tekee uuselintarvikelupajärjestelmä.

EU:n lupajärjestelmä on saanut aikaan sen, että moni yritys tähtää nyt EU:n ulkopuolisille markkinoille. USA ja Singapore on usein otsikoissa, kun

puhutaan aivan uusista tulevaisuuden proteiineista. EU:n lupaprosessi on erittäin pitkä ja kallis, eikä se ole läpinäkyvä. Elintarvikkeiden turvallisuus on ensisijaisen tärkeää, mutta siihen voidaan varmasti päästä myös muita maita vastaavalla järjestelmällä. Ei anneta innovaatioiden kadota maailmalle.

VALTIONTUKIKILPAILU HAASTAA EU:N YHTEISTÄ MARKKINAA JA SUOMALAISYRITYKSIÄ

Valitettavaa on, että Euroopan unioni on pahasti jäänyt talousalueena jälkeen kilpailukyvyssä Yhdysvalloista ja Kiinasta. Myös muut nousevat taloudet pyyhältävät kohta ohi.

Edellisellä vaalikaudella komission ohjelman vahva painotus oli vihreän siirtymän edistäminen. Toivon, että uudelle vaalikaudelle siirryttäessä vihreän siirtymän rinnalle nostetaan myös yritysten kilpailukyky ja kasvun edistäminen. Jotta eurooppalainen hyvinvointi voidaan säilyttää, meidän tulee ottaa kiinni kilpailija-alueiden etumatka. Yritysten kilpailukyky on huomioitava painokkaammin, ja mahdollisuudet kannattavaan kasvuun ja kehitykseen on vahvistettava.

Yksi haaste Suomelle ja suomalaisille yrityksille ovat valtion tuet. Kilpailemme niin eurooppalaisten yritysten kesken kuin globaalien toimijoiden kanssa. USA on lanseerannut massiivisen yritysten tukipaketin, ja Saksa ja Ranska houkuttelevat teollisuuden investointeja miljardien eurojen valtiotuilla. Kilpailu valtiotuilla on käynnistynyt myös Euroopan sisällä, ja Suomi ja suomalaiset yritykset jäävät tässä jalkoihin. Pystyykö Suomi vastaamaan tähän ongelmaan, vai saadaanko ratkaisu EU:n pöydistä? Asia on kriittisen keskeinen.

RUOANTUOTANTO JA VIHREÄ SIIRTYMÄ VOIDAAN YHDISTÄÄ EUROOPAN VAHVUUDEKSI

Vihreä siirtymä, eurooppalainen ruokaturva ja kestävä ruoantuotanto voidaan yhdistää, ja EU voi olla siinä edelläkävijä. Päämäärä on tärkeä, mutta osa keinoista koetaan epäreiluiksi ja kannustamattomiksi. Viljelijät ympäri Eurooppaa ovat protestoineet viime kuukausina oman elinkeinonsa jatkuvuuden puolesta. Tyytymättömyyden takana on useita koko EU-aluetta koskevia tekijöitä, esimerkiksi kohonneet viljelyn kustannukset, tuottaja-

hintojen lasku, halpatuonnin vaikutus ruoan hintaan ja EU:n vihreään siirtymään liittyvä uusi sääntely. Protesteja on nähty muun muassa Hollannissa, Irlannissa, Italiassa, Puolassa, Ranskassa ja Saksassa. Suomessa traktorimarssille ei ole vielä lähdetty, mutta meilläkin kiristynvä sääntely koetaan ahdistavana ja elinkeinon kannattavuutta uhkaavana. Onneksi on keinoja, joilla mm. monet ympäristötoimet tiloilla saadaan kannattaviksi ja kannustaviksi. Siihen tarvitsemme EU:ta luomaan yhteiset laskentatavat ja mekanismit tuottaa hiilenpoistoteknologioita ruoan arvoketjujen sisällä.

Toinen viljelijöiden huoli on se, että maatalouden arvostus on alhaalla, vaikka ruokaturvaa ja huoltovarmuutta arvostetaan entistä enemmän. Maataloudesta puhuttaessa usein unohdamme, että se on oikeasti ruoantuotantoa, joka on meille kaikille elintärkeää. Toivoisinkin, että jatkossa maatalouspolitiikan sijaan niin Suomessa kuin EU:ssa puhuisimme ruokapolitiikasta. Maatalouspolitiikkaa ei tehdä maatalouden takia, vaan sen vuoksi, että meillä kaikilla olisi ruokaa. Maatalouspolitiikka usein koetaan synonyymiksi maataloustukien kanssa. On hyvä muistaa, että omaa ruoantuotantoa tuetaan joka puolella maailmaa ja Eurooppaa. Tällä halutaan turvata oma ruoantuotanto. Kriisit näyttivät meille, että tuotanto on turvattava itseasiassa EU:n jokaisessa maassa. Ei riitä, että jostain EU:n kolkasta olisi ruokaa saatavilla. Tuilla on myös ohjaavuusvaikutus, sillä niillä voidaan ohjata tuotantoa ja tuotantotapoja kulutuksen ja ilmaston kannalta haluttuun suuntaan. Maataloustuki on siis ruoantuotannon tuki.

PERUSTEHTÄVÄ TUO VALOISAN TULEVAISUUDEN

EU:n perustehtäväksi voidaan katsoa rauhan ja vakauden edistäminen Euroopassa sekä jäsenvaltioiden taloudellisen ja poliittisen yhteistyön tukeminen. EU:n perustamisen taustalla on halu varmistaa, ettei Euroopassa enää syttyisi sotia, ja että maiden väliset suhteet perustuisivat yhteistyöhön ja solidaarisuuteen. Tässä EU on onnistunut ja tämä antaa erinomaisen pohjan rakentaa yhteistä eurooppalaista tulevaisuutta. Vaikka elämme uudessa sekavassa maailmanjärjestyksessä, näemme, että kriiseissä EU on ollut vahva, ja voimme siihen luottaa. Meidän täytyy hyödyntää tämä vahvuus myös kasvun evääksi.

Vaikka EU:n toiminta on monipuolistunut ja laajentunut ajan mittaan, sen perustehtävä on edelleen ajankohtainen. EU:n jäsenyydestä on ollut meille vain kiistatonta hyötyä. On tärkeää, että EU pyrkii jatkuvasti palauttamaan

keskustelun keskiöön sen alkuperäisen tehtävän ja varmistamaan, että sen toiminta palvelee edelleen rauhan, vakauden ja hyvinvoinnin edistämistä Euroopassa ja näin mahdollistaa kansalaisten hyvinvoinnin ja yritysten kasvun.

Jotta Suomen ääni kuuluisi paremmin EU:n päätöksenteossa, kannustan kaikkia – ja erityisesti nuoria – lähtemään EU-uralle. Brysseliin ei tarvitse jäädä loppuelämäksi, mutta se on varmasti mielenkiintoinen ja opettavainen kokemus. Ja jos vielä kaupan päälle voi isänmaan asiaa edistää ja yhdistää Eurooppaa, olemme kaikki voittajia.

VOIKO EU VAUHDITTAA YRITYSTEN KILPAILUKYKYÄ JA KASVUA?

Juho Romakkaniemi

Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja,
Kokoomuksen Nuorten Liiton puheenjohtaja 2002–2003

Juho Romakkaniemi on toiminut Keskuskauppakamarin toimitusjohtajana vuodesta 2018. Hänellä on taustaa sekä elinkeinoelämässä että politiikassa. Romakkaniemi toimi komissaari Jyrki Kataisen kabinettipäällikkönä vuosina 2014–2018. Hän on ollut myös KNL:n puheenjohtaja 2002–2003.

EUROOPAN unioni on ainutlaatuinen valtioiden yhteenliittymä, rauhan-projekti sekä poliittinen ja taloudellinen liitto. EU:lla on kaikki edellytykset edistää yritysten kasvua ja kilpailukykyä, aivan kuten kansallisvaltioilla-kin. Kaikki riippuu samalla tavalla demokratian valinnoista ja politiikan suunnasta. Lisäksi on hyvä ymmärtää, että kuten demokraattiset valtiot, niiden markkinatalouden tila ja kilpailukyky, myös Euroopan unioni on jatkuvassa muutoksessa, kehityksessä ja siten ei koskaan valmis.

Kolme keskeisintä välinettä EU:n kilpailukyvyn kehittämiseksi ovat sisämarkkinat, vastuullisen liiketoiminnan maailmanmarkkinoiden sääntöjen määrittäjä sekä kauppapolitiikka. Tarkastellaan niitä hieman tarkemmin.

SISÄMARKKINAT

Sisämarkkinoiden luominen on ollut yksi EU:n suurista tavoitteista. Sisämarkkinat ovatkin kehittyneet merkittäväksi tekijäksi EU:n taloudellisessa integraatiossa ja luoneet valtavasti uutta työtä ja kasvua Eurooppaan. Sisämarkkinat takaavat tavaroille, palveluille, pääomalle ja henkilöille vapaan liikkuvuuden jäsenvaltioiden välillä poistaen näin kaupan esteitä ja edistään taloudellista kasvua. Kilpailulliset ja tehokkaasti toimivat sisämarkkinat ovat edellytys EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyllä ja talouden kehitykselle ja ovat keskeisessä asemassa käynnissä olevassa vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä luomalla EU-tasoisien säädösympäristön.

Toimivat sisämarkkinat luovat kasvua, työpaikkoja ja vaurautta EU:n alueella. Vapaa liikkuvuus tavaroille, palveluille, pääomalle ja henkilöille mahdollistaa tehokkaamman resurssien käytön ja markkinoiden laajentumisen, mikä hyödyttää sekä yrityksiä että kuluttajia.

Tärkeää on varmistaa, että sisämarkkinoiden sääntely nimenomaan edistää eikä rajoita kilpailukykyä. Sääntelyä tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että se vahvistaa markkinoiden toimintaa, kannustaa innovaatioihin ja investointeihin sekä tarjoaa yrityksille tasapuoliset kilpailuolosuhteet. Toteutustavalla on suuri merkitys sisämarkkinoiden tehokkuudelle ja kilpailukyvyllä sekä vihreälle ja digitaaliselle siirtymälle.

Sisämarkkinat eivät koskaan ole valmiit. Vaikka esimerkiksi tavarat ja ihmiset liikkuvat jo helposti yli rajojen, on pääomamarkkinan ja palveluiden markkinan osalta tilanne edelleen vajavainen. Näiden tehostaminen voi-

si nostaa valtavasti Euroopan unionin jäsenmaiden kasvua ja kilpailukykyä. Lisäksi maailman muutos ja teknologian kehittäminen vaatii koko ajan uutta sääntelyä. Euroopan helmasynti on liian pikkutarkka ja haittojen minimointiin keskittyvä sääntely, joka johtaa yritysten kasvavaan hallinnolliseen taakkaan sekä kilpailukyvyn heikkenemiseen suhteessa muihin globaaleihin markkinatoimijoihin.

VASTUULLISUUS JA "BRUSSELS EFFECT"

Vastuullisuus on kilpailuetu suomalaisille yrityksille. Yritysvastuun EU-tasoinen sääntely hyödyttäisi suomalaisia yrityksiä kansainvälisillä markkinoilla parantaen myös meidän kilpailukykyämme. Kansallisten lainsäädäntöjen sekamelska olisi sekä yritysten että vastuullisuuden toteutumisen kannalta huonompi ja tehottomampi vaihtoehto. Sen sijaan esimerkiksi yritys vastuudirektiivissä esillä olleet "yleisen syyttäjän oikeudet" eli ryhmäkannetta ja todisteiden esittämistä koskevat muutokset olisivat kansallisen oikeusjärjestyksemme kannalta hyvin ongelmallisia eikä ollenkaan hyvä asia. Oikein toteutettuna vastuullisuuslainsäädäntö tuottaa globaaleja standardeja, jotka leviävät koko maailmaan EU:n kauppapoliittisen voiman kautta. Silloin eurooppalaisilla yrityksillä on myös etulyöntiasema, koska ne ovat mukautuneet siten säänneltyyn toimintaympäristöön muita ennen.

Euroopan vahvuudet tulevat esiin parhaiten esimerkiksi päästökaupan kaltaisessa lainsäädännössä, jossa globaaleja ongelmia ja yritysten toimintaa korjataan markkinamekanismin kautta. Silloin muutoksen kustannukset ovat pienimmät ja ratkaisut teknologianeutraaleja. Vain tällä tavalla toteutettuna muita tiukemmat edelläkävijän tavoitteet tuovat kaupallisesti skaalattavia teknologisia ratkaisuja, jotka ovat skaalattavissa koko maailmaan.

On jatkuvasti tarpeen, että komissio arvioi aiemmin annetun sääntelyn vaikutuksia, erityisesti digitalisaatiota ja vihreää siirtymää koskevien säädösten osalta. Voimassa olevaa sääntelyä tulee voida tarkastella kriittisesti ja tarvittaessa ajantasaistaa sekä yksinkertaistaa. Turhaa hallinnollista taakkaa pitää välttää. Emme halua olla regulaation suurvalta, vaan fiksun regulaation tuottamien teknologiajohtajuuden suurvalta.

KAUPPAPOLITIIKKA

EU on eittämättä maailman merkittävimpiä kauppapolitiikan toimijoita. EU:n kauppapolitiikan ydin on pyrkimys vapaaseen ja oikeudenmukaiseen kauppaan. Tavoitteena on avata markkinoita ja poistaa kaupan esteitä niin, että sekä EU:n että sen kauppakumppanien taloudet hyötyvät.

Tulevaisuudessa kauppapolitiikan haasteet saattavat kuitenkin kasvaa. Protektionismin nousu, kauppasotien uhka ja kasvavat kaupan esteet voivat vaikeuttaa EU:n kauppasuhteita ja vaatia entistä enemmän neuvottelutaitoa ja joustavuutta. Kilpailukyvyn säilyttäminen globaalilla markkinalla edellyttääkin EU:lta jatkuvaa kykyä sopeutua muuttuviin olosuhteisiin ja puolustaa avointa kaupankäyntiä.

On samalla tärkeää huomata, että kaikkia maailman ongelmia ei voida ratkoa kauppapoliittisilla sopimuksilla. Vaikka kaupan avulla voidaan edistää kestävä kehitystä ja ihmisoikeuksia, on olemassa monia muita globaaleja haasteita, kuten ilmastonmuutos ja köyhyys, jotka vaativat monialaista lähestymistapaa ja erilaisia ratkaisuja.

Sulkeutuvassa maailmassa strategisempi ote markkinoiden aukaisemiseen ja kaupallisten mahdollisuuksien edistämiseen onkin tarpeen. Sellaisesta Euroopan unionista Suomen kaltaiset pienet, avoimet taloudet hyötyvät kaikkein eniten.

LOPUKSI

Euroopan unionilla on kaikki mahdollisuudet kasvattaa jäsenmaidensa ja yritystensä globaalia kilpailukykyä merkittävästi. Valitettavasti varsinkin edellisen komission kausi ei ole tästä lähtökohdasta erityisen onnistunut. Sääntely on keskittynyt rajoittamiseen ja raportointiin, erityisesti vihreän siirtymän alalla.

Siksi tarvitaan muutos. Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen on puhunut päättäväisesti tällaisesta suunnanmuutoksesta: yritysten liiallisia raportointivelvoitteita karsittaisiin sekä ilmasto- ja ympäristöpolitiikassa otettaisiin aiempaa paremmin huomioon yritysten ja teollisuuden kilpailukyky. Miksi von der Leyen ei sitten ajanut tällaista politiikkaa jo kuluneella kaudella komission puheenjohtajana?

Pitää muistaa, että hän tuli komission puheenjohtajaksi yllätysehdokkaana kärkiehdokkaan Manfred Weberin sijaan. Euroopan unionin strateginen agenda ja parlamentin kanssa neuvoteltavan ohjelman pohjat olivat jo valmiina. Parlamentin voimasuhteiden vuoksi von der Leyenin ja EPP:n oli pakko muodostaa koalitio sosiaalidemokraattien, liberaalien ja vihreiden kanssa. Sen näköinen ohjelmasta sitten tuli. Päälle kaatuneet koronapandemia ja Venäjän sota Ukrainassa eivät auttaneet asiaa.

Nyt von der Leyen on voinut valmistautua uuteen komission ohjelmaan omaehtoisesti, koko komission valmisteluvoima käytössään. Lisäksi jos EPP ottaa tarpeeksi suuren vaalivoiton ja muut oikeistoryhmittymät vahvistuvat, voi parlamentin tuen hakea hyvin erinäköiselle komission ohjelmalle. Muutos on mahdollinen. Edessä on todella mielenkiintoiset ja ratkaisevat EU-vaalit.

EUROOPAN UNIONI ON KEHITTYNYT KRIISIENSÄ KAUTTA – ONKO NÄIN ENÄÄ JATKOSSA?

Pekka Väisänen

Yhteiskuntatieteiden tohtori

Pekka Väisänen väitteli 2022 Ranskan presidentti Emmanuel Macronin poliittisesta ajattelusta. Väisänen tutki Macronin ajattelua muun muassa riskiyhteiskunnan, ranskalaisen liberalismin ja kolmannen tien politiikan teorioiden kautta.

VANHA VIISAUS EU:n kehityksen historiassa on ollut sen yhteys kriisiin, kaakokseen ja lopulta epätäydelliseen sopuun ja sen saavuttamiseen. Kriisien ennakointi on ollut unionille aina vaikea tehtävä. Ukrainan kriisin suhteen EU:lla oli kuitenkin aikaa reagoida reilu vuosikymmen. Lopputulos jäi monilta osin hyvin vaatimattomaksi. Tästä saamattomuudesta ja poliittisesta heikkoudesta maksetaan nyt kalleimmalla mahdollisella hinnalla – ukrainalaisten verellä.

Euroopan unionin luonne ja sen jäsenmaiden erilaiset poliittiset kulttuurit luovat maaperän usein nähdylle konfliktille. Pohjoinen-etelä -asetelma on ollut esimerkiksi talouskysymysten suhteen perinteinen unionia polarisoiva ongelma. Nyt meneillään oleva Ukrainan sota on paljastanut useita muita EU:n kroonisista ongelmia, joista osa liittyy poliittisen tilannekuvan ja Venäjän uhan täysin erilaiseen hahmottamiseen. Näillä kummallakin lähtökohdalla on siten myös yhteys unionin päätöksentekoon ja siihen, kuinka esimerkiksi Unkari on käyttäytynyt ja toiminut Ukrainan sodan suhteen. Suuret ja vaikutusvaltaiset jäsenmaat, kuten Ranska, Saksa, Italia ja Espanja ovat olleet pitkään täysin kädettömiä Unkarin häiriköinnin edessä.

On varsin ilmeistä, että jäsenmaiden todelliset ponnistelut Ukrainan auttamiseksi ovat usein sidoksissa tarkasteltavan maan etäisyyteen Venäjän rajasta. Ranskan, Italian ja Espanjan antama sotilaallinen ja taloudellinen apu on ollut maiden taloudet huomioiden alle kaiken arvostelun. Ranskan antama sotilaallinen apu oli pitkään vain kolmannes (500 miljoonaa euroa) siitä, mitä esimerkiksi Suomi (1,5 miljardia euroa) Ukrainalle on antanut. Ranskan Ukrainan avun sotilaallisen avun korjausliike ja Macronin 3,2 miljardin helmikuun apupaketti ei poista alkuperäistä ongelmaa: länsimaiden ja myös Ranskan hidasta ja saamatonta reagointia Ukrainan tragediaan.

Tietyllä tavalla koko Ukrainan auttamisen problematiikka konkretisoitu, kun Tanskan pääministeri Mette Fredrikson päätti hallituksineen toimia. Pieni Tanska lahjoitti Ukrainalle koko tykistönsä, joka kertoo Tanskan johdon tilannetajusta enemmän, kuin mitä edellä mainitut kolme maata edustavat johtajineen edes yhteensä. Tanskan pääministeri näyttää johtavan käytännössä esimerkillään koko muuten jäätynyttä Euroopan unionia.

LÄHEMPI NUMEROIDEN TARKASTELU PALJASTAA EU:N SUURTEN JÄSENMAIDEN KAKSINAISMORALISMIN

Kuten sodan alusta lähtien on hyvin nähty, Ukrainan suurin tukija on ollut edelleen Yhdysvallat (73,18 miljardia euroa). Yhdysvaltojen tuki on kaiken kaikkiaan yli puolet koko lännen antamasta tuesta. Kesäkuuhun 2023 mennessä EU maat olivat tukeneet Ukrainaa 55,12 miljardilla eurolla, josta 29,92 miljardia tuli Euroopan komission ja Euroopan neuvoston kautta.

Euroopan suora tuki vaihtelee paljon, mikä tulee erityisen selväksi, kun tukea arvioidaan suhteessa EU:n jäsenmaiden bruttokansantuotteeseen. Tällöin suurten jäsenmaiden tilanne synkkenee entisestään. Unionin kannalta suurten maiden uskottavuus Ukrainan asian tukemisessa romahtaa täydellisesti, kun suurimmiksi tukijoiksi tulevat suuruusjärjestyksessä kolme pienintä jäsenvaltiota Viro, Latvia, Liettua. Baltian maiden jälkeen BKT huomioiden Ukrainaa eniten auttaneita valtioita ovat Puola, Tšekki ja Bulgaria. Huomioitavaa on myös se, että Viron ja Latvian tuki nousee jopa yli prosenttiin maiden BKT:sta.

Edellä mainitussa vertailussa rikkaiden Länsi-Euroopan maiden, kuten Italian ja Espanjan, tuki on ollut hävettävät 0,03 ja 0,06 prosenttia BKT:sta. Jos tukeen otetaan mukaan ukrainalaisten pakolaisten majoittamiskulut, kasvaa Itä- ja Länsi-Euroopan välinen kuilu entisestään. Majoituskuluihin liittyvää laskelmaa johtavat Puola (yli 2 % BKT:sta), Viro, Latvia, Tšekki ja Liettua. Edellisiin numeroihin peilaten ketään ei enää yllätä, että vähiten Ukrainaa ovat tukeneet kolmikko: Espanja, Italia ja Ranska.

KUINKA KAUAU EU:N SUURET JÄSENMAAT VOIVAT JATKAA POSEE-RAUSTAAN?

Sodan käynnistyttyä näytti hetken, että EU:n rintama eri Ukrainaa tukeneen instrumentteineen saattaisi jopa toimia. Kuitenkin mitä pidemmälle sota ja kriisi on edennyt, sitä vähemmän EU:n suuret jäsenmaat ovat toimineet uskottavalla tavalla, heidän poliittinen ja taloudellinen painoarvonsa huomioiden. Numerot paljastavat kylmästi sen, kuinka yhtenäinen EU Ukrainan sodan auttamisen suhteen on. Yhtenäisyys on enemmänkin EU:lle tyypillinen illuusio tai heikosti rakennettu fasadi. EU:ssa ei tahdota ymmärtää, että Putin on julistanut EU:lle poliittisen sodan, kuten Ranskan

kansainvälisten suhteiden instituutin johtaja Thomas Gomart totesi Le Point -lehdelle antamassaan haastattelussa helmikuussa. Putin määrää tällä hetkellä askelmerkit ja tahdin suurten EU-maiden johtajien seuratesa Ukrainan kamppailua lähinnä katseella.

EU:n suurten jäsenmaiden pitäisi tehdä viimeinkin korjausliike jo tehtyihin pitkäaikaisiin virheisiin nähden. Tosiasia on se, että Ukrainan kriisin reagoiminen oli vuosikymmenen ajan vaillinaista ja suorastaan välinpitämätöntä ja mikä ikävintä, muutosta ei ole vieläkään näköpiirissä. Taloudellisia pakotteita kierretään edelleen kolmansien valtioiden kautta, ja näyttöä on jopa siitä, miten Venäjälle on virrannut korkean teknologian tuotteita jopa Suomesta käsin. Unkarin itsekäs ja vastuuton sooloilu on saanut jatkua niin ikään jo vuosikymmenen ajan ilman uskottavaa reagointia Putinin sylikoiran Viktor Orbánin ulkopoliittisiin tekemisiin. Ukrainan kriisin yhteydessä Unkari on toiminut koko ajan Putinin politiikan ymmärtäjänä ja siten hyväksynyt meneillään olevan murhenäytelmän.

Vuoden 2024 Münchenin turvallisuuskonferenssi paljasti jälleen sen, miten neuvoton EU ja sen keskeiset liittolaiset ovat Ukrainan auttamisen ja Putinin pysäyttämisen suhteen. The New York Times luonnehti kokouksen antia lähinnä mitäänsanomattomaksi. EU:n toisen mahtimaan Saksan liittokansleri Olaf Scholz esiintyi konferenssissa tapansa mukaan pehmeästi, ja USA:n varapresidentti Kamala Harris oli paikalla vailla mitään kunnon sisältöä tai viestiä tulevista suuntaviivoista.

Ehkä raadollisin esimerkki nykytilanteesta oli se, että Ranskan presidentti Emmanuel Macron ei ollut edes koko konferenssissa paikalla. Münchenissa riitti paljon puhetta, mutta olemattoman vähän konkretiaa. Ikäviä päätöksiä ja tosiasioiden tunnustamista kukaan ei tohtinut EU:n paikalla olleista johtajista sanoa ääneen. Tunnetun amerikkalaisen ajatushautomon American Councilin Saksan johtaja Steven E. Sokol kiteytti tilanteen osuvasti: Kokouksesta puuttui kiireellisyyden tunne Ukrainan auttamisesta ja selkeys siitä, kuinka Ukrainan sodan kanssa jatkossa edetään. Pienet muutaman miljardin apupaketit eivät ole Ukrainalle edes toimiva laastari. Tarvitaan paljon enemmän. Sokolin mukaan kaikista vaarallisinta Ukrainan tulevaisuuden suhteen on kuitenkin vaikutelma siitä, miten EU:n ja laajemmin länsimaiden solidaarisuus loisti kokouksessa poissaolollaan.

JOS UKRAINA KAATUU EUROOPPA ON TODELLISESSA VAARASSA

Hyveellisen Ukraina-poseerauksen sijaan olisi jo pitkään kaivattu selkeää strategiaa siihen, miten EU ja myös Nato tämän maailmanrauhaa uhkaavan kriisin yhdessä selvittäisivät. Läntisen maailman olisi jo kauan aikaa sitten pitänyt ymmärtää kriisin ja Putinin luonne. Tällaiseen politiikkaan eivät perinteiset uskomukset ja strategiat enää päde, ja tämän EU:n ja myös Naton heikkouden Putin on osannut käyttää julmalla tavalla hyväkseen. Diktaattori uskoo vain ja ainoastaan rautaa. Putin voi kysyä sarkastisesti Stalinia mukaillen: kuinka monta divisioonaa on EU:lla? Stalinin kuuluisa toteamushan meni: kuinka monta divisioonaa on paavilla?

Lyhyesti sanottuna EU:n heikkous on jälleen kerran selkeän poliittisen tahdon ja vision puuttumisessa. Ongelma korostuu aina kriisien yhteydessä ja siinä, kuinka kulloisestakin kriisistä voidaan selvittää ylipäättänsä eteenpäin. Edellä mainitusta on hyvä esimerkki alussa mainittu epätäydellinen sopu, jota unionin johtajuusvaje kuvaa parhaiten. Kriisit paljastavat usein sen, mistä organisaatio, yritys ja tässä tapauksessa unioni on tehty. Jos Ukraina kaatuu ammusten puutteeseen, koko Eurooppa ja Baltian maat ovat seuraavana vaarassa. EU:n ja sen uskottavuuden kannalta tilanne olisi katastrofaalinen. Sen sijaan, että EU:ssa pohditaan Yhdysvaltojen seuraavan presidentin nimeä, unionissa pitäisi valjastaa kaikki mahdolliset teolliset resurssit Ukrainan välittömään auttamiseen.

TULISIKO RATKAISU KRIISIIN SUOMESTA?

Ulkoministeriön kestävä kehityksen ja kaupan viestinnän päällikkö Ville Cantell julkaisi X-palvelussa 19.02.2024 toistaiseksi ylivoimaisesti oivaltavimman idean, kuinka meneillään oleva murhenäytelmä saataisiin lopulta päättymään. Cantell ehdottaa, miten länsimaat voisivat julistaa ensi alkuun lentokieltoalueen, joka kattaisi koko Ukrainan. Edellä mainitun välitön seuraus olisi se, että Venäjä menettäisi ilmaherruuden, ja samalla Putinin pakkomielteen eli Krimin niemimaan ylläpito osoittautuisi käytännössä mahdottomaksi. Sotamenestyksen lopullisen kääntymisen myötä Putin kärsisi aluemenetyksen myötä merkittävän arvovaltatappion, joka voisi johtaa ainakin jollain aikavälillä vallan vaihtoon. Cantellin visio on toki teoreettinen, mutta samaan aikaan realistinen mitä suurimmissa määrin. EU:ssa ollaan poikkeuksellisen vakavan tilanteen edessä.

Alussa mainittu EU:n kehittyminen unionin kriisien kautta on tällä hetkellä taistelua koko unionin ja vapaan Euroopan säilymisen puolesta. Väitteet siitä, että Ukraina olisi jo voittanut sodan, voidaan viime kuukausien uutisten ja merkittävien tappioiden myötä viimeistään nyt haudata. Alun pitäen on ollut selvää se, että ilman länsimaiden merkittävää interventiota, Ukraina tulee kärsimään merkittäviä häviöitä ja rintaman pettäessä koko maa voi ajautua jopa sisäiseen kaaokseen. Euroopassa on unohdettu niin ikään täydellisesti se, millainen Venäjän historiallinen resilienssi ja uhrivalmius käydä edelleen jopa laitonta hyökkäyssotaa on. Kaikki edellä mainitut yksityiskohdat ovat ikäviä totuuksia. Ilman tosiasioiden tunnustamista ja esimerkiksi lännen Cantellin viittaamaa strategiaa Venäjä voittaa sodan ja Eurooppa astuu aivan uuteen aikakauteen. Venäjän voiton jälkeen sotarikolliset jäävät rankaisematta ja pahuus valtaa Euroopan.

KIRJALLISUUS

Elysee.fr, (2024), Agreement on Security Cooperation between France and Ukraine. <https://www.elysee.fr/en/emmanuel-macron/2024/02/16/agreement-on-security-cooperation-between-france-and-ukraine>. 26.03.2024.

Le Point, (2024), Thomas Gomart: Le Kremlin a déclaré une guerre politique à l'EU.

New York Times, (2024), As Putin Threatens, Despair and Hedging in Europe. <https://www.nytimes.com/2024/02/18/world/europe/europe-russia-munich-conference.html>.

Politico, (2024), Transatlantic Alliance Under Threat. <https://www.politico.eu/newsletter/global-playbook/transatlantic-alliance-under-threat/>. 19.02.2024.

Ukrainian Support Tracker, (2024), <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/>. 25.02.2024.

KOHTI VAHVEMPAA JA LAAJEMPAA UNIONIA

Elina Valtonen

Suomen ulkoministeri,
kokoomuksen 2. varapuheenjohtaja

Elina Valtonen toimii tällä hetkellä Suomen ulkoministerinä, kokoomuksen varapuheenjohtajana, kansanedustajana sekä Helsingin kaupunginvaltuutettuna. Valtonen on myös työskennellyt rahoitusalan johtotehtävissä ja ollut jo pitkään vahvan eurooppalaisen yhteistyön puolestapuhuja.

KIRJOITIN KUUSI VUOTTA SITTEn kirjan "Vapauden voitto", jossa käsitelin muun muassa ajatteluani Euroopan unionin tulevaisuudesta. Näkemykseni tuolloin oli, että Euroopan unioni on vedenjakajalla. Olisi tehtävä päätöksiä ja valittava suuntia, joilla EU:n ongelmia ja puutteita voitaisiin korjata.

Sen jälkeen on tapahtunut paljon. EU on edelleen vedenjakajalla, mutta ympäröivä maailma on muuttunut. Viimeistään Venäjän laajamittainen hyökkäyssota Ukrainassa teki selväksi, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden on terästädyttävä.

Euroopan on otettava enemmän vastuuta omasta turvallisuudestaan ja puolustuksestaan. Yhdessä ja erikseen. Lähitulevaisuudessa EU:n ja sen jäsenvaltioiden on ponnistettava eurooppalaisen turvallisuusarkkitehtuurin vahvistamiseksi.

Ensimmäinen asia on eurooppalaisen puolustusteollisuuden vahvistaminen ja kasvattaminen. Tälläkin politiikan alalla jäsenvaltiot saisivat yhdessä enemmän aikaiseksi kuin jokainen erikseen toimimalla.

Kunkin jäsenvaltion tiukkojen kansallisten kriteerien ja omien standardien ongelmat ovat tulleet ilmeisiksi, kun ukrainalaiset joutuvat sovittamaan yhteen eri järjestelmien osia sodan keskellä. Sekasopn sijaan Euroopan unioni voisi toimittaa yhteensopivaa tavaraa. Pitkän aikavälin tavoite on toimivat puolustusteollisuuden sisämarkkinat. Me itse hyötyisimme siitä kaikkein eniten, sillä se yksinkertaistaisi omaakin varautumistamme.

Yhdistämällä resurssit meidän olisi myös helpompi tavoitella puolustusteollista edelläkävijyyttä, kuin jos yritämme jokainen päästä siihen erikseen. Tähän kaikkeen tarvitaan tietysti lisää rahaa ja tekijöitä, mutta kun jokainen jäsenvaltio osallistuu omalta osaltaan, puhutaan jo merkittävästä kokonaispanostuksesta. Siksi Suomi ajaa EU:n yhteisiä puolustushankintoja sekä tulevaisuuden puolustusteknologioiden tutkimisen ja kehittämisen rahoituksen lisäämistä.

Talous ja turvallisuus ovat syvästi linkittyneitä. Puolustusteollisuuden kasvattamisen lisäksi Euroopan unionin on vahvistettava strategista kilpailukykyä. Se ei ole sama asia kuin strateginen autonomia. Ajatus autonomiasta nykyisessä verkottuneessa maailmassa on nurkkakuntaisuudessaan

kallis. Meidän ei kannata ajatellakaan, että voimme tuottaa Euroopassa kaiken tarvitsemamme.

Ei suomalainen huoltovarmuusajattelukaan pohjaa siihen, että voisimme yksin tuottaa kaiken tarvitsemamme kaikissa olosuhteissa. On parempi tunnistaa arvoketjuihin kytkeytyvät riskit ja hallita niitä, kuin yrittää tuoda koko arvoketju eurooppalaiseksi.

Tätä ajattelua on Suomen hallitusohjelmassa pyritty sanallistamaan strategisen kilpailukyvyyn käsitteen kautta. Strateginen kilpailukyky perustuu unionin omien vahvuuksien edelleen kehittämiseksi ja markkinaehtoisille ratkaisuille. Keskiössä ovat toimivat, vapaaseen liikkuvuuteen perustuvat sisämarkkinat sekä tehokas valtiontuki- ja kilpailupolitiikka, jotka osaltaan edistävät ennustettavuutta ja suotuisaa investointiympäristöä. Tällä hetkellä Eurooppa ei ole kasvun veturi ja meillä on globaali johtajuus lähinnä sääntelystä. Sisäänpäin käpertymällä tämä ei muutu.

Tavoitteen saavuttamiseksi meidän tulee viedä eteenpäin vapaaseen liikkuvuuteen perustuvia sisämarkkinoita, reilua kilpailua, markkinaehtoisia ja teknologianeutraalia lähestymistapaa, haitallisten riippuvuuksien vähentämistä ja toimitusketjujen hajauttamista.

Talouteen ja turvallisuuteen panostamisen lisäksi Euroopan unionin on kyettävä hyödyntämään se mahdollisuuksien ikkuna, joka on EU:n laajentumisen suhteen auki. EU:n on tartuttava tilaisuuteen ja tuettava niitä maita ja niiden kansalaisia, jotka haluavat liittyä Euroopan unionin jäseniksi.

Laajentuminen vahvistaa unionin omaa turvallisuutta, globaalia asemaa sekä taloudellista hyvinvointia ja edistää demokratiaa, oikeusvaltiokehitystä ja perusoikeuksien toteutumista. Jäsenyyssriteereiden täyttyminen on edellytys liittymiselle, mutta unionin tulee auttaa ja tukea hakuprosessissa uusia tulokkaita tarpeen mukaan.

Vaikka puhummekin jo aika vakiintuneesti EU:n laajentumisesta, on tärkeää huomata, että EU ja Nato eivät itsessään laajene, varsinkaan väkivalloin. Niihin liitytään vapaaehtoisesti, kun ihmiset demokraattisissa maissa tekevät valinnan.

Tämä on yksi niistä asioista, joka erottaa liberaalit demokratiat monista

muista. Yksilön vapaus valita. Liberaalit demokraatit eivät sanele, vaan niiden menestys perustuu ihmisten vapaaehtoisuuteen.

Jos ihmisille annetaan mahdollisuus valita, he valitsevat vapauden. Avoin yhteiskunnat houkuttelevat, koska ne eivät tukahduta, vaan tarjoavat ihmisille mahdollisuuksia – joka päivä enemmän.

Tehdään töitä sen eteen, että Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot pysyvät houkuttelevana vaihtoehtona – myös meille itsellemme. Tehdään töitä sen eteen, että unioniin halutaan tulla tekemään töitä, perustamaan perhe, perustamaan yritys ja toteuttamaan niitä unelmia, joita jokaisella ihmisellä elämässään on. Tehdään töitä sen eteen, että täällä myös halutaan pysyä.

Tähän tarvitaan sekä vahvaa taloutta että turvallisuutta. Puolustusteollisuuden ja eurooppalaisten suorituskkyjen kasvattaminen, strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen ja uusien jäsenien mukaantulo ovat seuraavat tarvittavat harppaukset tällä polulla.

SUOMEN TAVOITTEENA FIKSUMPI EUROOPPALAINEN ENERGIA- JA ILMASTOPOLITIikka

Kai Mykkänen

Suomen ympäristö- ja ilmastoministeri,
Kokoomuksen Nuorten Liiton puheenjohtaja 2000–2001

Kai Mykkänen toimii tällä hetkellä Suomen ympäristö- ja ilmastoministerinä. Mykkänen on profiloitunut talous-, ympäristö-, ja energiapolitiikassa sekä Venäjä-suhteissa, edistäen mm. vihreämpää liikennettä ja energiantuotantoa. Hän on myös KNL:n puheenjohtaja 2000–2001.

EUROOPAN UNIONI on keskeinen toimija ilmasto- ja energiapolitiikassa. Niin sen kannattaakin olla, koska monet fiksut ja markkinaehtoiset ratkaisut, kuten päästökauppa, toimivat paremmin Euroopan laajuisina kuin kansallisina.

Nykyiselle EU-komissiolle ilmasto- ja luontoasiat ovat olleet yksi painopistealueista niin sanotun Green Dealin myötä. Green Dealin eli vihreän kehityksen ohjelmaan sisältyy lukuisia lainsäädäntöaloitteita liikenteen päästöjen vähentämisestä eurooppalaiseen teollisuusstrategiaan.

Monet Green Dealin kuuluvat uudistukset ovat varsin kannatettavia, mutta joukkoon mahtuu myös monia Suomen kannalta hyvin ongelmallisia lainsäädäntöhankkeita. Esimerkiksi EU:n pyrkimykset rajoittaa Suomen metsien käyttöä ovat herättäneet suurta huolta metsänomistajien ja teollisuuden keskuudessa.

Orpon hallituksen tavoitteena on vahvistaa Suomen EU-vaikuttamista ja huolehtia siitä, että Suomen näkemykset kuullaan ja erityispiirteemme huomioidaan entistä paremmin EU-pöydissä. Oman vastuualueeni osalta tämä tarkoittaa esimerkiksi Suomelle tärkeän ydinvoiman edistämistä myös eurooppalaisessa päätöksenteossa.

Kotimaiset edistysaskeleet, kuten vaikkapa parhaillaan valmistelussa oleva ydinenergielain kokonaisuudistus, eivät riitä, jos eurooppalaisessa sääntelyssä mentäisiin päinvastaiseen suuntaan. Siksi Suomen etu on, että myös EU tavoittelee ydinvoiman lisäämistä ja sääntely-ympäristöä, joka tunnistaa ydinvoiman vähintään yhtä tärkeänä kuin uusiutuvat energiamuodot.

Alkuvuoden iso asia EU:n ilmasto- ja energiapolitiikassa on ollut komission keskustelunavaus EU:n 2040-ilmastotavoitteesta. Komissio esittää EU:lle 90 prosentin päästövähennystavoitetta vuodelle 2040. Oli Suomelle onnistuminen, että tätä koskevassa tiedonannossa EU:n linja siirtyi askeleen Suomen hallituksen toivomaan suuntaan. Jatkossa EU:ssakin on tarkoitus mennä teolliset investoinnit ja teknologianeutraalius edellä. Tämä ei ole itsestäänselvyys, sillä vasta pari vuotta sitten EU:ssa käytiin tiukkaa taistelua siitä, lasketaanko ydinvoima ympäristöystävällisten energiamuotojen joukkoon. Muutos on ollut nopea ja merkittävä, koska nyt komissio asetti jopa tavoitteeksi ensimmäisten pienreaktoreiden rakentamisen lähi-

vuosina Eurooppaan.

Ydinvoiman lisäksi toinen Suomen keskeinen viesti EU-tasolle on ollut hiilidioksidin teknisen talteenoton edistäminen. Tuore tiedonanto antaa teknisille nieluille eli hiilidioksidin talteenotolle (CCS) ja käytölle (CCU) ison roolin päästöjen vähentämisessä.

Hiilidioksidin tekninen talteenotto CCS tarkoittaa käytännössä sitä, että hiilidioksidi otetaan talteen teollisuuslaitoksen piipusta ja muutetaan siten pysyvästi varastoitavaan muotoon. Näin toimimalla estetään hiilidioksidia päätymästä ilmakehään lämmittämään ilmastoa. Hiilidioksidi voidaan varastoida esimerkiksi meren pohjaan. CCU:ssa hiilidioksidi käytetään varastoinnin sijaan hyödyksi valmistamalla siitä erilaisia tuotteita. Tämä tehtaanpiippujen tulppaaminen on Orpon hallituksen keskeisimpiä ilmastotoimia, ja on erittäin hyvä, että se otetaan vakavasti myös EU-tasolla.

Erityisesti Suomea koskettaa biogeenisen hiilidioksidin hyödyntäminen ja varastointi, jossa meillä on mahdollisuus olla suunnannäyttäjä ja keskeinen hyötyjä. Suomessa on vireillä useita lupaavia hankkeita, joissa talteen otettu biogeeninen hiilidioksidi hyödynnetään pääosin synteettisten polttoaineiden valmistamiseen. Tälle tarvitaan eurooppalaisella tasolla kannustavat pelisäännöt.

Eurooppalaisissa pöydissä kiinnostaa, miten Suomi on esimerkiksi irrottanut venäläisestä fossiilienergiasta. Me olemme muun muassa tuulivoimatuotannon tuplaamisen ja Olkiluoto 3:n myötä sähköntuotannosta paitsi puhtaita, niin vuositasolla myös omavaraisia.

Päästötön sähköntuotanto on Suomen keskeinen kilpailuvaltti, kun Euroopassakin valtiontukikilpailu lisääntyy ja uudistuva teollisuus tarvitsee puhdasta sähköä.

SUOMEN OLTAVA AKTIIVINEN JA ROHKEA EU:SSA

Mauri Pekkari

Euroopan parlamentin jäsen (kesk./Renew)

Mauri Pekkari on kokenut keskustalainen poliitikko ja istuva Euroopan parlamentin jäsen, joka on palvellut viiden hallituksen ministerinä ja eduskunnassa yli neljä vuosikymmentä. Koulutukseltaan Pekkari on yhteiskuntatieteiden maisteri.

LÄHIHISTORIA todistaa, että EU:n kehitys jäsenmäärältään, tehtäviltään ja päätöksentekojärjestelmältään on ollut jatkuvan muutoksen prosessi. Olen seurannut sitä ensin jäsenyysneuvotteluissa ministerinä, sitten monessa eri kokoonpanossa ministerineuvoston jäsenenä vuosien ajan, välillä eduskunnan valiokuntien ja eduskuntaryhmäni puheenjohtajana ja viimeksi meppinä.

Minulle EU merkitsee arvoyhteisöä. Siihen kuuluvat maat jakavat ne keskeiset ihanteet ja arvot, mitä suomalaisena pidän tärkeinä: käsitykset ihmisoikeuksista, laaja-alaisesta sanan- ja kokoontumisen vapaudesta, demokratiasta, kansanvallasta ja oikeusvaltiosta.

Minun EU on itsenäisten kansallisvaltioiden liittouma, missä yksittäinen jäsenmaa on luovuttanut rajallisen osan päätösvaltaa unionille joissakin asioissa. Suurin osa nykyaikaisen hyvinvointivaltion päätöksentekoa on tänään kansallisessa päätösvallassa. Kansallisvaltioiden aika ei ole mielestäni ohi. Päinvastoin.

KANSALLISVALTIOIDEN LIITTO

Kansallisvaltioiden liitto tarkoittaa minulle sitä, että päätöksenteko EU:ssa tapahtuu lähes kaikissa asioissa yhteispäätösmenettelyllä. Käytännössä kaikki lakiesitykset ja EU:n monivuotiset rahoituskehykset (MFF) on hyväksyttävä sekä jäsenmaita edustavassa neuvostossa että jäsenmaissaan valtakirjan saaneiden meppien muodostamassa Euroopan parlamentissa.

Unionin tällaisen luonteen kannalta tärkeää on, että mepit jatkossakin valitaan jäsenmaittain eikä yhdellä yhteisellä eurooppalaisella vaalipiirillä, kuten unionin uudistamista pohtineessa konferenssissa ehdotettiin.

Kolmas tärkeä lukko EU:n pysymiselle itsenäisten kansallisvaltioiden liittona on se, että EU:n komissiossa on edustaja jokaisella jäsenmaalla. Sitäkin konferenssissa haluttiin muuttaa.

EUROOPAN UNIONIA TARVITAAN MONEEN

Mihin Euroopan unionia tarvitaan? Osa tehtävistä on EU:n yksinomaisessa toimivallassa. Toisista asioista se vastaa yhdessä jäsenvaltioiden kanssa.

Kolmas ja kirjava joukko tehtäviä koostuvat ohjauksesta, opastuksesta, suosituksista, mutta ei kuitenkaan pakottavista toimista.

Koko unioni kohtaa jatkuvasti asioita ja ilmiöitä, joiden luonne on rajat ylittävä. Niihin myös ratkaisut on haettava yhteisin toimin, rajat ylittäen. Ulkoinen ja sisäinen turvallisuus, ilmasto- ja ympäristöongelmat, hallitsematon muuttoliike ja kansainvälinen rikollisuus ovat muutama esimerkki haasteista, monesti ongelmiksi asti kasvaneista.

Vastaavasti satsaukset tieteeseen ja tutkimukseen, aluekehitykseen tai maatalouteen ovat mahdollisuuksia, jotka oikein tehty yhteinen panostaminen, kansallisen rahoituksen ohessa, antaa kaikille.

Sen sijaan koulutus, sosiaali- ja terveystoimi ja keskeinen infrastruktuuri ovat esimerkkejä hyvinvointitehtävistä, joiden tulee olla kansallisessa päätösvallassa. Silti yhteistyö ja toisilta oppiminen on hyvää.

RUNSAS PROSENTTI BKT:STA

Koska EU ei vastaa suuresta määrästä ns. resurssitehtäviä, se ei ole merkittävä finanssipoliittinen toimija. Sen talousarvio on vähän yli 1 % EU:n yhteisestä BKT:sta. Monivuotisten rahoituskehysten (MMF) menopuoli jakaantuu karkeasti ottaen kolmeen lähes yhtä suureen osaan: koheesiorahoihin, maatalouden tukeen ja muihin menoihin, missä tutkimusrahoitus on suurin. Tulopuoli koostuu lähinnä maakohtaisista jäsenmaksuista, alv:sta ja muista ns. omista varoista.

Yhteinen rahapolitiikka, euro, auttaa eurooppalaisten arkea, stabiloi rahoitusmarkkinoita ja hillitsee inflaatiota. Valuuttaunioniin kuuluu tänään 19 jäsenvaltiota. Euromaat eivät kuitenkaan muodosta kovinkaan optimaalista valuutta-aluetta. Talouden rakenteet, työmarkkinat jopa kansan mentaliteetti vaihtelevat.

Euro ei välttämättä joustaa eli devalvoidu tai revalvoidu yksittäisen jäsenen tarpeiden mukaan, vaan koko alueensa talouden fundamenttien perusteella. Tämän olemme kokeneet Suomessakin. Kun olemme menettäneet kilpailukykyämme, euro ei ole joustanut eikä päästänyt pälkähästä.

Siihen on tarvittu kipeitä kilpailukyky- tai yhteiskuntasopimuksia, joissa

poliittisen päättäjän rooli on tehdä leikkauksia. Ruotsissa kruunu joustaa, devalvoituu, maan kilpailukyvyyn tarpeiden mukaisesti kun on tarvis, ja revalvoituu silloin, kun talous ylikuumenee.

SISÄMARKKINOITA EI SAA ROMUTTAA

Yksittäisen jäsenmaan ja samalla koko EU:n kannalta suurin taloudellinen merkitys on unionin yhteisillä sisämarkkinoilla, missä tavarat palvelut, pääomat ja ihmiset voivat liikkua vapaasti, missä periaatteessa kaikki kaupan esteet on poistettu ja missä yhteisin normein ja standardein varmistetaan, että myös aito työnjako maiden kesken on mahdollista. Etenkin pienelle jäsenmaalle, joka elää viennistä, tämä on valtavan tärkeää. Suomen viennistä noin 2/3 menee EU:n alueelle.

Tämän Euroopan kaikkein pyhimmän vaurauden menestystekijän eli sisämarkkinoiden vaalimisen ainakin minä ajattelin olevan kaikkien yhteinen asia. Eikä ainakaan unionin itsensä voisi kuvitella lähtevän ensimmäisenä vaarantamaan reiluja sisämarkkinoita. Mutta sille tielle komissio lähti. Se on ollut valtava virhe.

Jo vuoden 2019 puolella, kun ensimmäistä MMF:a rakennettiin EU:ssa, katsottiin, että taloudellisen apatian suosta piti nousta. Yhteiseen piikkiin otettiin 750 mrd. euroa velkaa ja jaettiin jäsenmaille. Samalla varmistettiin, että myös jäsenmaat saivat luvan velkaantua. Emu-kriteerit päätettiin pitää hyllyllä. Ja jotta varmasti rahaa riittäisi, EKP tuli avuksi. Se kasvatti osto-ohjelmiaan tuhansilla miljardeilla euroilla eli paisutti tasettaan ja jakoi pankeille tuoretta painokoneen tuotetta.

Jotta runsas raha saatiin käytettyä, päätettiin seuraavaksi, siis jo vuoden 2020 puolella, alkaa myöntämään poikkeuksia sisämarkkinoiden valtiontukisäädöksiin. Kun Putinin julma sota sitten alkoi, poikkeuksien määrää lisätiin. Ja poikkeukset kelpasivat jäsenmaille. Vuoden 2023 alkuun niitä oli haettu jo 4 000 miljardin euron edestä.

MARKKINATALOUDESTA VALTIOVETOISUUDEN KANNALLE?

USA:ssa oli pantu merkille EU:ssa aloitettu valtiontukipoikkeusten myöntäminen, markkinatalouden horjuttaminen, suurilla yritystuilla. Tällaista EU ja USA olivat pitkään yhdessä vastustaneet. Nähtyään EU:n harharet-

ken, USA rakensi oman IRA:n, Inflation Reduction Act:n. Sekin on valtiontukijärjestelmä, mutta EU:n mallista poiketen, tukia myönnetään kuitenkin vain energia- ja digitaaliseen siirtymään. EU:n järjestelmä puolestaan salli tukia melkein minne tahansa. Komission mukaan muun muassa fossiilisen energian tuotantoa ja käyttöä tuettiin viime vuonna noin 120 miljardilla eurolla.

Yritysten toimintamenojen tukemisen ohella EU:n suuret jäsenmaat ryhtyivät ostamaan valtiontuilla yrityksiä. Ráikein esimerkki lienee Saksan myöntämä 10 miljardin euron tuki Intelin 21 mrd. euron investoinnille itäisen Saksan alueelle. Muita yli miljardin tukipäätöksiä on tehty ainakin Ranskassa, Puolassa, Italiassa ja Irlannissa. Ruotsalaiselle Northvoltille Saksa myönsi komission hyväksynnällä 908 miljoonan euron avustuksen akkutehtaan perustamiseksi – itäiseen Saksaan senkin.

Paradoksi kaikessa nähdyssä on se, että globaalin markkinatalouden suurimmat tukijat, USA ja EU, ovat nyt tekemässä täyskäännöksen siinä, mistä itse ovat opettaneet muuta maailmaa esimerkiksi WTO:ssa. Etenkin USA oli haukkana kaikkien valtiontukia käyttäneiden maiden kimpussa ja opettamassa markkinatalouden erinomaisuutta. Nyt USA ja EU sanovat, että kun se Kiinakin tukee!

Tukipolitiikan vaarat ovat juuri siinä, mistä entinen komissaari Pascal Lamy varoitti sarkastisesti. Hän muistutti, että ennen lännessä yritykset kilpailivat reilusti markkinoilla. Se takasi tuottavimpien menestymisen ja kasvun. Nyt voittajaksi lännen markkinoilla nousevat ne, jotka saavat valtioltaan suurimmat tuet. Sellainen tappaa tuottavuuden ja johtaa makrotaloudelliseen tappioon.

Nyttemmin sanotut höllät valtiontukisäädökset on suljettu, mutta kerran myönnetyt ovat edelleen käytössä. Uudet 9.3.2023 julkistetut ovat nyt oikeaoppisemmin juuri ja vain siirtymiin. Nyt näitä valtiontukipoikkeuksia voidaan kohdentaa vain hankkeisiin, joissa on kysymys ilmastoon, uusiutuvaan energiaan ja bioraaka-aineisiin, akkuihin, puolijohteisiin, vetyyn, hiilen talteenottoon ja synteettisiin polttoaineisiin liittyvistä investoinneista tai joissakin tapauksissa myös tuotannosta. Näiden siirtymäalojen edistämisestä EU on viimeisen vuoden aikana säätänyt mm. Net Zero Industry Act:ssa, The Critical Raw Material Act:ssa ja The STEP:ssa. Näissä toimissa EU etenee markkinatalouden logiikan mukaan. Ja se on hyvä se!

KOHTI TULONSIIRTOUNIONIA

Joka tapauksessa EU ennätti osaltaan lähtemään massiivisten poikkeusten tielle. Ja makuun päästyään muutkin kuin mahdollisuuksia jo käyttäneet suuret EU-maat haluavat samaa lisää. Vaatimus on, että kun USA:lla on tuo IRA, niin meidänkin pitää saada oma suvereniteettirahasto, jonka tarjoamalla rahalla voidaan sisämarkkinoiden pelisääntöjä rikkoa vieläkin enemmän

Tätä kannattavat etenkin kaikki itäisen Euroopan jäsenmaat ja muutamat suuret jäsenet, Ranska etunenässä. Kysymys on vähän samasta kuin 750 miljardin euron elvytysrahastossa. Uutta suvereniteettirahastoa halutaan, vaikka EU:lla on jo tällä hetkellä valtavat määrät käyttämätöntä rahaa, lähes 400 mrd. koheesiorahaa, yli 700 mrd. elvytysrahaa, 50 mrd. Innovaattiorahaston varoja, 97 mrd. Horisontin rahaa ja 65 mrd. Ilmastososiaalirahaa. Yhteensä pitkälti yli 1 000 miljardia euroa. Lähes kaikki itäisen Euroopan maat saavat näistä EU:n rahoitusvälineistä asukasta kohti 3–6 kertaa enemmän kuin Suomi. Suomen vastuut näistä menoista ovat 3–4 kertaa suuremmat kuin Suomen saanto.

Nyt EU-tukien suurimmat saajamaat haluavat kuitenkin käyttää koheesio- ja elvytysmiljardit teihin, ratoihin, asuntojen ja julkisten tilojen rakentamiseen jne.. Yritysten investointien ostamiseen ne tarvitsisivat uutta rahaa, suvereniteettirahaston. Koheesio- ja elvytysrahojen tapaan nämä maat katsovat, että myös suvereniteettirahaston varat jaettaisiin. Ei hankkeiden laadun, kilpailukyvyyn ja tuottavuuden perusteella, vaan maakohtaisin perustein itäistä ja eteläisintä Eurooppaa tukien. EU on kulkenut jo nyt pitkän matkan kohti tulonsiirtounionia. Uutta pitkää loikkaa ei pitäisi ottaa.

Suomen on oltava EU:ssa rohkea ja aktiivinen ja yhteistyökykyinen, valmis uudistuksiin, muttei mihin hintaan tahansa.

**“ AIDOT VASTAUKSET EU:N SUUNNASTA
SYNTYVÄT VAIN EU:N KIPUPISTEITÄ
HAHMOTTAMALLA. ONNISTUNEEN VISION TEKE-
MINEN TARKOITTAÄ, ETTÄ VALITSEMME JONKUN
POLIITTISEN LINJAN TOISEN EDELLE. VISIOINTI
ON PRIORISOINTIA.**

Binga Tupamäki

Kokoomuksen Nuorten
Liiton puheenjohtaja

OLISI NAIIVIA odottaa, että poliitikot kunnioittaisivat jotain oletettua EU:n perustehtävää. Tämä perustehtävä ymmärretään eri puolilla Eurooppaa ja poliittista nelikenttää hyvin eri tavoin. Joillekin EU:ssa kyse on ensisijaisesti sisämarkkinoista, kun taas toisille vaikka solidaarisuudesta.

Puhumme paljon yhteisen vision tarpeesta EU:lle. Vision vaatiminen onkin helppoa – sen tekeminen taas yleensä hyvinkin epämääräistä. Visio vaatii sen, että hahmottelemme EU:lle tietyn perustehtävän muiden edelle.

Kokoomusnuoret painottaa sekä kotimaan että EU:n politiikassa talouden ja vapauden merkitystä ihmisten hyvinvoinnille. Tämän julkaisun kirjoitukset ovat kaikki yhdessä linjassa siitä, että vain vakaa talous voi olla pitkäaikaisen unionin perusta – EU on talousliitto.

Tämän julkaisun tarkoituksena ei ole niinkään tarjota valmista luonnosta EU:n visiosta. Huomio tulisi kiinnittää siihen, että seuraavissa vaaleissa on tärkeää viedä EU:ta sellaista visiota kohti, jossa talouskeskeinen ajattelu nähdään kaiken hyvinvoinnin mahdollistajana. Kokoomuslaiselle ja EPP:läiselle linjalle on kysyntää, sillä vain EU:n taloudellinen menestys saisi epäilijätkin viimein huokaisemaan: missä EU, siellä mahdollisuus!